

Talousarvio 2026

**Taloussuunnitelma vuosille
2027-2028**

1 Kuntastrategia	3
1.1 Yleisperustelut ja kehitysnäkymät	3
1.1.1 Yleinen talouskehitys ja toimintaympäristö	3
1.1.2 Kuntatalous	3
1.1.3 Kaustisen tilanne ja kehitysnäkymät	4
1.2 Kunnan toiminta-ajatus, strategiset tavoitteet ja toimenpiteet	8
1.2.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konserniohje	9
1.2.2 Henkilöstön yhteistoiminta, työsuojelu ja tasa-arvo	10
1.2.3 Kestävä kehitys	11
1.3 Taloussuunnitelman puitteet	11
2. Kunnan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028	12
2.1 Toiminnan ja talouden päämäärät kuntastrategiassa	12
2.2 Tasapainotus taloussuunnitelmassa	12
2.3 Talousarvio, palvelutuotanto	13
2.3.1 Toimintakate 1 000 eur	13
2.3.2 Vuosikate 1 000 eur	13
2.3.3 Verotus 1 000 eur	14
2.3.4 Valtionosuudet 1 000 eur	15
2.4.1 Tuloslaskelma	18
2.4.2 Rahoituslaskelma	19
2.4.3 Investoinnit 2026	20
3. Tytäryhtiöt	21
3.1 Kaustisen kehitys Oy	21
3.2 Kiinteistö Oy Kaustisen Oppilasasuntolat	23
3.3 Kaustisen Kansantaiteenkeskus Oy	24
3.5 Kaustisen Lämpö Oy	26
4. Käyttötalous	26
4.1 Hallinto- ja kehittämispalvelujen tulosalue	27
4.2 Sivistystoimen tulosalue	37
4.3 Tekninen tulosalue	70
4.4 Ympäristölautakunta	87
5. Liitteet	90
5.1 Valtuuston myöntämät talousarvioavustukset vuodelle 2026	90

1 Kuntastrategia

1.1 Yleisperustelut ja kehitysnäkymät

1.1.1 Yleinen talouskehitys ja toimintaympäristö

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta merkkejä nopeammastakin kasvusta on. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi tuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi ennustejaksolla. Suurelta osin investointeihin liittyi myös viime vuoden talouskasvun tarkentuminen tilastoissa. Odotusten ja ennakkotietojen vastaisesti Suomen talous ei enää supistunutkaan viime vuonna, vaan kasvoi 0,4 prosenttia.

Talouskasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit. Talouskasvun kannalta on suotuisaa, että EU:n asettamat vastatoimet ovat jäämässä vähäisiksi ja tehdyt tullisopimukset joka tapauksessa vähentävät epävarmuutta. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia.

Keskipitkällä aikavälillä Suomen talouden odotetaan kasvavan kohtalaisesti. Vuosina 2028 ja 2029 bruttokansantuotteen ennakoidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuodessa. Kasvua tukevat muun muassa yksityisten investointien vahva kehitys, jota vauhdittavat vihreän siirtymän edellyttämät panostukset. Myös erityisesti vuodelle 2029 kohdistetut puolustusmenojen lisäykset tukevat bruttokansantuotteen kasvua.

Yhdysvaltojen tekemät alustavat tullisopimukset vähentävät epävarmuutta kauppapolitiikasta, mutta eivät poista sitä. Lopullisia sopimuksia ei ole solmittu ja sopimusten pitäminen ei ole varmaa. Ylipäättään geopoliittinen epävarmuus on edelleen suurta. Toisaalta EU-maiden investointipaketit voivat johtaa ennustettua nopeampaan kasvuun.

Julkisen talouden alijäämä syveni 4,5 prosenttiin ja julkinen velkasuhde kasvoi 82 prosenttiin viime vuonna. Kuluvana vuonna julkisen talouden tilanne alkaa parantua, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan. Heikossa suhdanteessa verotulojen kasvu on kuitenkin vaisua kuluvaan vuoteen vaikuttavista veronkorotuksista huolimatta. Rahoitusasema asettuu -4,3 prosenttiin. Menojen kasvu paikallishallinnossa on edelleen maltillista. Valtion alijäämä kohenisi selvemmin, ellei menoja kasvattaisi samalla puolustushankinnat. Ensimmäiset F-35-koneet arvioidaan toimitettavan ilmavoimille loppuvuonna, mikä tarkoittaa, että niiden alijäämävaikutus alkaa näkyä täysipainoisesti. Lisäksi tekeillä on paljon muitakin kalusto- ja varustehankintoja.

Ensi vuonna julkisten menojen kasvu on edelleen vaimeata, mutta verokertymä kasvaa talouden toipuessa veronalennuksista huolimatta. Vuoteen 2026 kohdistuu aiemmin päätettyjä sopeutustoimia sekä syksyllä päätettyjä uusia toimia, jotka hidastavat menojen kasvua. Vuoden 2026 alijäämää parantaa myös työttömyysvakuutusmaksun korotus. Julkisen talouden alijäämä kohenee 3,6 prosenttiin ja velkaantuminen hidastuu.

Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä pienenee 3,1 prosenttiin. Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuonna 2028 ja erityisesti vuonna 2029. Tämä heikentää myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista.

Sopeutustoimien ja talouden virkoamisen ansiosta velkaa kerryttävien sektoreiden, eli valtion ja paikallishallinnon, alijäämä alkaa kohentua, mikä vähentää velanottotarvetta vuonna 2026. Lisäksi talouskasvun nopeutuminen hidastaa velan BKT-suhteen kasvua ja sen kasvu hiipuu hitaammaksi. Vuonna 2027 velkasuhde vakiintuu. Vuodesta 2028 alkaen velkasuhde alkaa taas kasvaa. Velkasuhde on noussut viime vuosina korkealle tasolle, ja velan kasvun hidastumisesta huolimatta velkasuhde nousee yli 90 prosenttiin vuonna 2029.

1.1.2 Kuntatalous

Vuonna 2026 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan heikkenevän -1,4 mrd. euroon. Toimintakate heikkenee 4,7 prosenttia toimintakulujen kasvaessa ja toimintatuottojen vähentyessä.

Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstökustannusten kasvu. Keväällä 2025 sovittu palkkaratkaisu kasvattaa työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028 sopimuskorotusten ajoitusten ja kunta-alalle sovitun palkkojen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vuoden 2026 toimintatuottoja pienentää sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut. Kehitysarviossa on oletettu, että kuntien saamat vuokratuotot pienenevät noin 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Laskelmassa on myös huomioitu sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyn muutuskustannuksia niin, että sekä kuntien menojen että tulojen on oletettu kasvavan 5 milj. vuonna 2026, 55 milj. vuonna 2027, 70 milj. vuonna 2028 ja 20 milj. vuonna 2029.

Vuonna 2026 kuntien valtionosuuksien kasvua hidastavat hallituksen pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä hallituskauden aikainen yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vähennys.

Verotulot muodostavat suurimman osan kuntien tuloista. Suhdanneilanteen kohentuessa verotulojen kehityksen odotetaan vahvistuvan lähivuosina. Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulot eivät kuitenkaan riitä kattamaan kasvavia menoja, eikä vuosikate riitä tulevana vuosina nettoinvestointeihin. Kuntatalouden investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäköymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa investoinneista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa syvetä -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Tulojen ja menojen epätasapaino helpottuu hieman painelaskelman lopulla vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaisten vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 noin 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 mrd euroon vuonna 2029. Myös korkomenot lisääntyvät lähivuosina, vaikka lyhyet markkinakorot ovat jo kääntyneet laskuun. Merkittävä osa kuntien lainakannasta on kuitenkin kiinteäkorkoisia tai suojattuja, minkä vuoksi markkinakorkojen muutokset heijastuvat korkokustannuksiin viiveellä.

Kuntatalouden kestävyyyteen vaikuttavat jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia. Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa.

Kuntatalouden kehitysarvion pohjalla olevaan kokonaistaloudelliseen ennusteeseen liittyy paljon riskejä. Suhdanteiden vaikutus välittyy verotulojen ja työttömyyskehityksen kautta kuntatalouteen. Kuntatalouden menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos kunnat ja kuntayhtymät onnistuvat sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

Hankintalakiuudistus (so. jatkossa sidosyksikköhankinnat mahdollisia vain 10 % omistusosuudella) iskevät rajusti pieniin kuntiin ja aiheuttavat valtavasti työtä hankintasopimusten uudelleen järjestämisessä ja kilpailuttamisessa. Onneksi edes jätehuolto ja jätevesihuolto ovat jäämässä tämän sääntelyn ulkopuolelle.

Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2026, syksy 2025

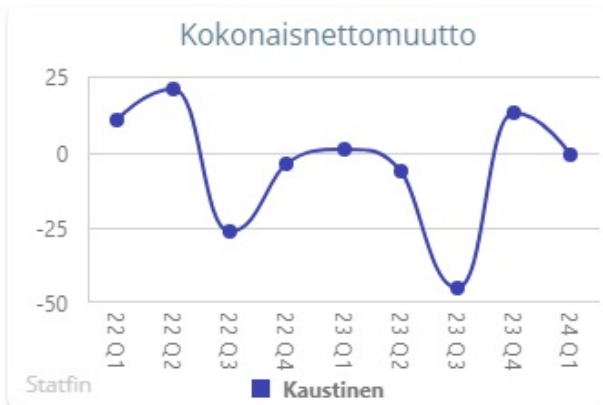
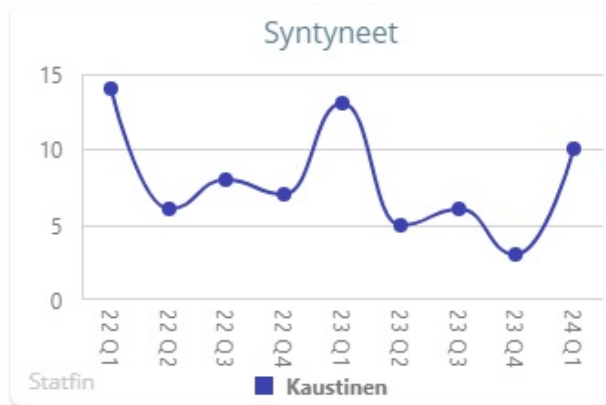
1.1.3 Kaustisen tilanne ja kehitysnäkymät

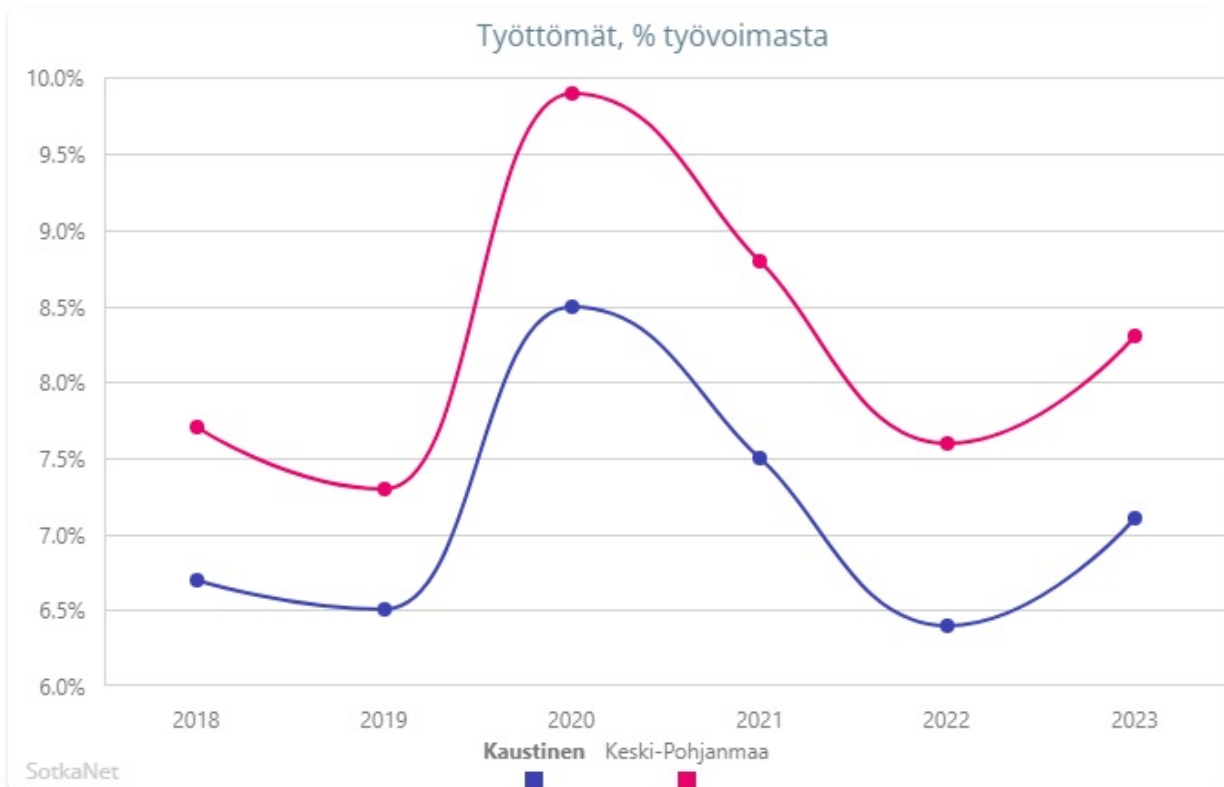
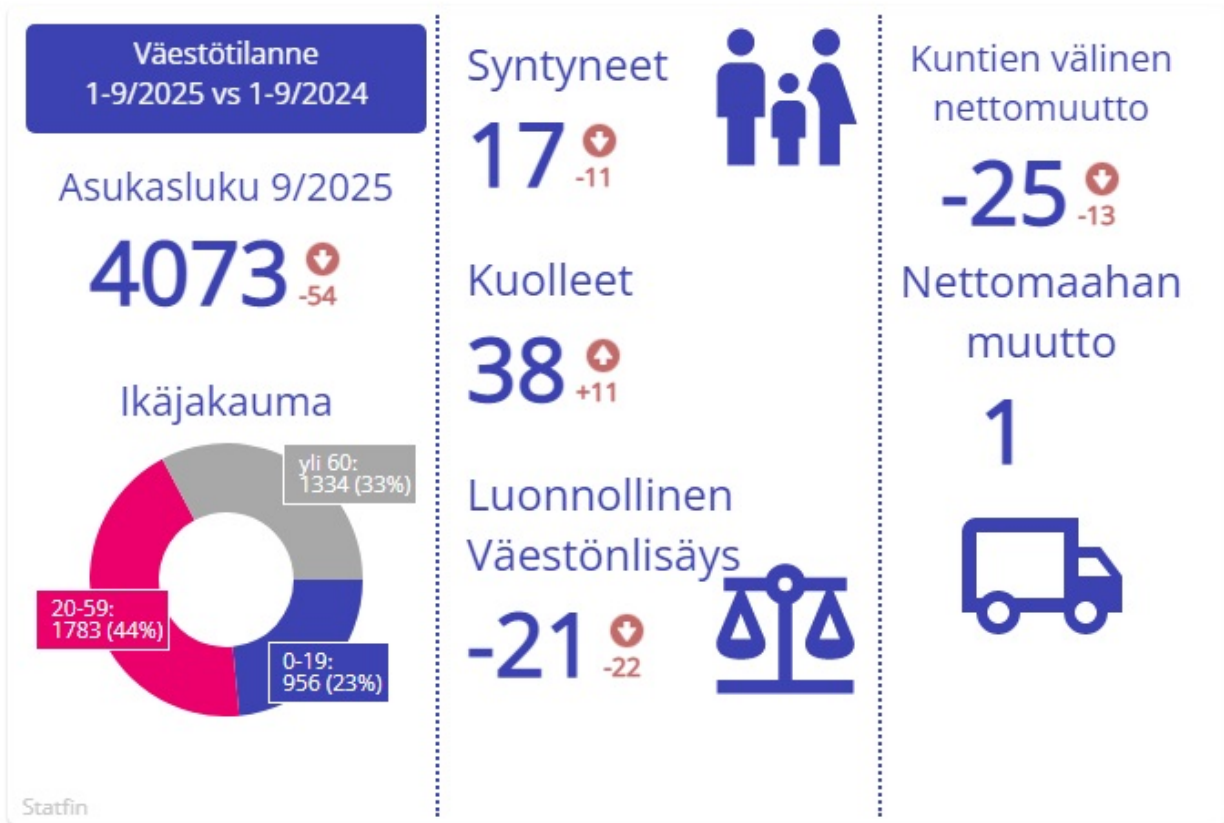
Tätä kirjoitettaessa Soiten talousahdinko heijastuu myös hyvinvointialueen toiminta-alueen kuntiin, joissa parhaillaan on käynnissä keskustelukierros tulevista sote- ja pela -kiinteistöjen tilavuokrasta. Odotettavissa on raskaita päätöksiä.

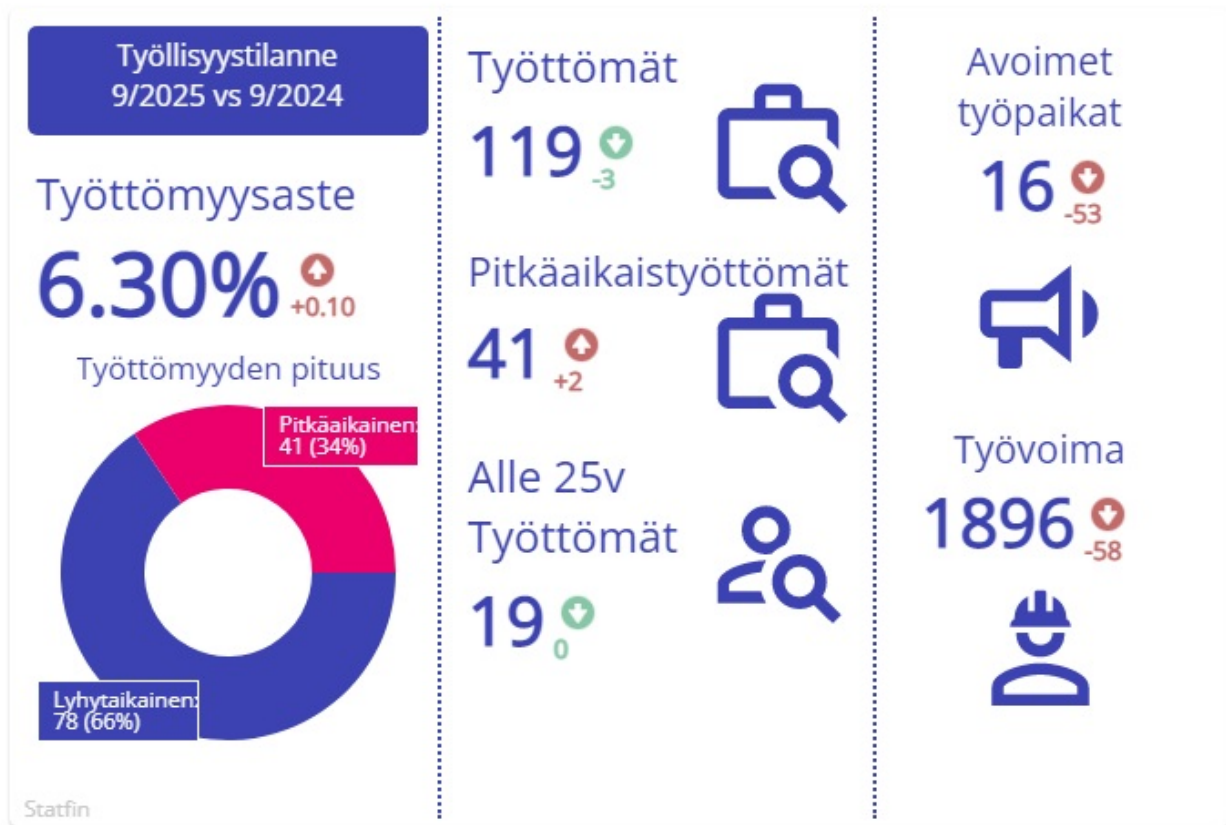
Valtion ajamat muutokset kaivosveroon sekä Keliberin kaivostoiminnan käynnistymisen mahdollinen viivästyminen tuovat synkkiä pilviä elinkeinoelämään.

Myös konserniyhtiöiden jatkuva pääomittaminen ja muu tukeminen heikentää kunnan omaa rahoitus tilannetta merkittävästi. Konserniyhtiöiden kannattavuuden parantaminen tuleekin olla omistajaohjauksen ykkösprioriteetti tulevina vuosina.

Väestö- ja työllisyyskehitys

Väestö- ja työllisyyskehitys

Kaustisella oli 4 073 asukasta syyskuun lopulla 2025 eli 54 asukasta vähemmän kuin syyskuussa 2024 (30.9.2024 asukasmäärä oli 4 127 henkilöä).

Työllisyyden osalta tilanne on viime vuotta hivenen huonompi, sillä syyskuun lopulla 2025 Kaustisen työttömyysaste oli 6,3 % (6,2 % 30.9.2024). Työvoiman määrä on pienentynyt viime vuoteen verrattuna 58 henkilöllä - 30.9.2025 työvoiman määrä oli 1 896 henkilöä.

Työttömänä oli syyskuun 2025 tilastojen mukaan 119 henkilöä ja avoimia työpaikkoja puolestaan 16 kpl. Viime vuonna vastaavana ajanjaksona Kaustisella oli 122 henkilöä työttömänä ja avoimia työpaikkoja 69 kpl.

TE-palvelujen siirtyivät valtiolta kuntien järjestettäväksi vuoden 2025 alussa. Kaustisella on jatkossakin lähipalvelut tutussa paikassa kunnanviraston vieressä asiointipisteen tiloissa. Yhteistyötä kunnan ja työvoimapalvelujen kanssa on tiivistetty.

Lähde: Pohjanmaan ELY-keskus, Työllisyyskatsaus syyskuu 2025

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksen tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestävällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoidut talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset.

Taloussuunnitelmassa ja -arviossa esitetään toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat. Nykyinen kuntalaki asettaa kunnalle taloussuunnitteluun ja strategian laatimisen näkökulman kuntakonsernitasolle. Talousarviotavoitteet on johdettava kuntastrategiasta.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan.

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan on huolehdittava tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiudesta.

Suunnittelun toiminnan ja hankkeiden on oltava realistisia suhteessa käytettäviin voimavaroihin.

Talouden tasapainoperiaate sisältää myös sen, etteivät kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit saa ylittää kunnan voimavaroja.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä seuraavaksi vuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi.

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvion sitovuudesta on säädetty kuntalain 110 §:ssä. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ollen samalla myös ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvio on sitova lautakuntatasolla. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousoosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö.

1.2 Kunnan toiminta-ajatus, strategiset tavoitteet ja toimenpiteet

Voimassa oleva kuntastrategia hyväksyttiin vuonna 2025.

Strategian rooli ja tavoitteet on määritelty seuraavasti:

- Strategian tarkoituksena on määrittää kunnan yhteinen tahtotila ja näkemys halutusta kehittämisen suunnista.

Visionamme on : Rohkeasti kasvava ja kansainvälinen, sykkeestään ja soinnistaan tunnettu Kaustinen.

Arvomme ovat:

- Luovaa
- laadukasta ja
- luonnollista.

Toimintaamme ja tunnettuuttamme laajennamme entistäkin kansainvälisemmäksi. Viestinnässä, teoissa ja päätöksenteossa katseemme suuntaa eteenpäin. Toteutamme strategian yhdessä ja yhteisöllisesti.

Kuntastrategiassa valtuusto päättää kunnan pitkän aikavälin tavoitteista, joiden ympärille muodostuu kokonaiskuva halutusta tulevaisuudesta.

Kuntastrategiamme mukaan suhtaudumme avoimesti ideoihin, jotta pystymme tekemään asioita isommin, rohkeammin ja paremmin. Lisäämme yhteistyötä sekä yhteistä kehittämistä ja ideakulttuurin rakentamista yrittäjiin, yhdistyksiin ja muihin sidosryhmiin.

Hoidamme asioita tavoitteellisesti ja systemaattisesti.

Pyrimme kasvattamaan asukaslukuamme ja saatamme taloutemme kestäväälle pohjalle laadukkaasti ja uskottavasti. Laatu määrittää kaikkea kunnan toimintaa aina kuntalaisten palveluista koulutukseen, yrittäjäpalveluihin ja viestintään.

Toteutamme laatuoperaation, jossa jokainen toimiala ja yksikkö hioo ja yhteensovittaa koko kunnan kannalta ajatellen toimintaansa sujuvuuden ja palvelumuotoilun periaattein.

Kunnioitamme luontoa ja se on läsnä kaikessa tekemisessämme, sekä tavassamme yhdistää luonto, matkailu ja musiikki. Huolehdimme ympäristöstä ja korostamme kestävästä kehityksestä ja vastuullisuutta.

Kehitämme ja markkinoimme Kaustista ympärivuotisena matkailukohteena. Huolehdimme luonnosta ja arvoista huomioiden ne kaavoituksessa ja rakentamisessa niin, että Kaustinen on viihtyisä asuinkunta. Vahvistamme kestävästä kehityksestä ja luonnos suunnitelmallista nivomista kaikkeen toimintaan.

Kansanperinne ja -musiikki ovat läsnä kaikkialla ja kaikissa ikäryhmissä.

Toiminnalla tavoitellaan paitsi talouskasvua ja asukasmäärän kasvua, myös henkistä, fyysistä ja taloudellista hyvinvointia ja elinvoimaa kaikille kuntalaisille.

Yhdessä eri toimijoiden kanssa kehitämme matkailutoimintaa systemaattisesti hyödyntäen kansanmusiikkia ja kansanperinteitä markkinoinnissa.

Musiikkilukiolla on tärkeä rooli kansainvälisellä musiikkikasvatuskentällä.

Laadukkaalla ja kestäväällä kaavoituksella tuemme palveluiden monipuolisuutta ja kaivostoiminnan tuomaan vihreää siirtymää ja elinvoimaa.

Vahvistamme Kaustista seutukunnan keskuksena ja parannamme perheiden pitovoimaa mm. kouluja kunnostamalla.

Vahvistamme kuntakuvaamme ja brändi-ilmettämme. Viestintää toteutetaan viestintäohjeen ja viestintäsuunnitelman mukaisesti, kunnan graafinen ohjeistus ja visuaalinen ilme huomioiden. Kohdeyleisönä on koko maailma.

Viestinnässä korostuvat arvomme: luovuus, laatu ja luonnollisuus. Hyödynnämme kunnan saamia tunnustuksia.

Parannamme työnantajamielikuvaa selkeällä ja laadukkaalla viestinnällä.

1.2.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konserniohje

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje sekä konsernivalvonnan ohjeet on uudistettu viimeksi vuonna 2019. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa kaikkia kuntakonsernin toimintoja ohjaava periaate. Sisäisen valvonnan ohjeen liitteinä olevaa taulukkoa käytetään omavalvontaan aiempaa runsaammin. Taulukon käyttöä on käsitelty eri henkilöstöryhmien työpalaverissa. Toimiva sisäinen valvonta ehkäisee myös mahdollisia kunnan kautta tapahtuvia rahanpesu- ja rikityksiä.

Kunnan hallintosääntö on päivitetty kesällä 2025. Sisäiseen valvontaan ei tehty muutoksia. Hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen valvonta, tilintarkastus ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Sisäinen valvonta on johtamisen apuväline, jonka järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta ja raportoi kunnanhallitukselle keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntakonsernia johtavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konserniohjauksella luodaan puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on edistää kuntakonsernin johtamista yhtenä kokonaisuutena, yhtenäisin, konsernin kokonaisedun huomioonottavin periaattein. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuutta mm. yhtiöiden vuosiraporteista ja esittämällä kantansa kunnan tai yhtiön toimintaan tai vastuisiin merkittävästi vaikuttaviin yhtiön päätöksiin, joihin yhtiöllä on valmisteluvaiheessa velvollisuus kunnan kanta kirjallisesti hankkia.

Konserniohjauksessa on otettu käyttöön kerran kuukaudessa pidettävät konsernijohtoryhmän kokoukset, joissa tytäryhtiöt ja kunnan konsernijohto käyvät aktiivista keskustelua tytäryhtiöiden toimintaan vaikuttavista asioista.

Tavoite

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa varaudutaan toimialakohtaisesti keskeisiin riskeihin.

Palvelutuotantoon vaikuttavimpia tekijöitä ovat kunnan tehtävien kasvu, rahoituksen riittävyys ja henkilöstön saatavuus. Kunnan takausvastuista merkittävin osuus on Kuntien takauskeskuksen mahdollisesta vastuusta.

Kuntakonsernin lainakanta on iso. Vuonna 2023 korkokustannukset kasvoivat olennaisesti, mikä vaikuttaa kunnan rahoituskuluihin edelleen merkittävästi sekä lisää konserniyhtiöiden pääomitustarvetta.

Kunnan hallinto-organisaatio on ohut, asiantuntijaviranhaltijoita vähän ja toimialat laajoja. Toimissa erityistä huomiota kiinnitetään toiminnan suunnitelmallisuuteen ja kriittisten toimintojen ylläpitämiseen poikkeustilanteissakin. Sijaisuudet hoidetaan sisäisin järjestelyin ja työtehtävien prioriteettijärjestystä miettien aina kun se on mahdollista. Kasvaneiden sairauspoissaolojen vuoksi tämä käy koko ajan vaikeammaksi tavaksi järjestää päivittäinen työskentely. Rekrytoinneissa kilpailu eri alueiden ja yksityisen sektorin kanssa osajista tulee olemaan entistä kovempaa. Riittävät resurssit oman tehtävän hyvään hoitamiseen lisäävät työn tehokkuutta, työhyvinvointia ja työhön sitoutumista.

Kunnan vakuutukset ovat meklariliike Novumin hoidossa ja kilpailutus on suoritettu syyskuussa 2017. Uusi kilpailuttaminen tulisi suorittaa vielä vuoden 2025 aikana.

Merkittävin kiinteistöihin liittyvä riski, joka samalla on myös kuntatalouden riski, on omien kiinteistöjen ja rakennusten kunto ja hoito tiukassa talustilanteessa. Erityistä huomiota kiinnitetään uusien kiinteistöjen asianmukaiseen ja ajantasaiseen huoltoon. Sote- ja pela-kiinteistöjen mahdollinen yhtiöittäminen v:n 2026 alusta vaikuttaisi voimakkaasti kuntatalouteen: lähes 600 000 euroa vuokratuottoja jäisi tulevaisuudessa kunnalta saamatta ja kiinteistöjen arvoa jouduttaisiin alas kirjaamaan yli 3 000 000 euroa.

1.2.2 Henkilöstön yhteistoiminta, työsuojelu ja tasa-arvo

Uuden kuntastrategian mukaiset toiminnan arvot ovat luovuus, laatu ja luonnollisuus. Henkilöstölle järjestetyissä tilaisuuksissa on yhteisesti pohdittu, mitä nämä arvot jokaisen työssä voisivat tarkoittaa. Luovuudella tarkoitetaan oman ja yhteisen työn kehittämistä. Vaikka kunta on monenlaisen oikeussääntelyn kohde, se on ennen kaikkea itsehallintoyksikkö. Kunnalla on vapaus valita, miten se lakisääteiset velvoitteensa ja palvelunsa toteuttaa. Laatu strategiassa määritellään operaationa, jossa jokainen toimiala ja yksikkö hioo ja yhteensovittaa koko kunnan kannalta ajatellen toimintaansa sujuvuuden ja palvelumuotoilun periaattein. Luonnollisuus voidaan kestävä kehityksen rinnalla nähdä myös toiminnan tyylinä: kohtaamme asiakkaat, toisemme ja itsemme myönteisesti ja hyväksyvästi.

Kunnan palvelutehtävässä onnistumisessa on keskeistä henkilöstön hyvä työkyky ja osaaminen. Työkykyä tuetaan työterveyspalveluilla ja henkilöstöetuuksilla. Työterveyshuolto tarkoittaa lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi vastaanottopalveluja sopimuksen mukaisin laboratorio- ja kuvantamispalveluin vähintään 4 kk palvelussuhteessa oleville. Samoin tarjotaan 150 euron suuruinen Epassi-etuus vähintään 4 kk yhtäjaksoisessa palvelussuhteessa oleville käytettäväksi liikunta- ja hyvinvointipalveluihin. Vakituinen henkilöstö saa etuuden käyttöönsä vuoden alusta ja määräaikainen edellytetyn määräaikaisuuden täytyttyä. Työyksiköt voivat käyttää vuosittain puolen työpäivän verran palkallista aikaa tyky-tilaisuuden järjestämiseen henkilöstöjaoston antaman ohjeen mukaisesti. Tyky-tilaisuuden yhteydessä voidaan toteuttaa jokin muu työyksikön tilaisuus, kuten koulutus, kehittämispäivät, ammattivierailu tai henkilöstön merkkipäivien muistaminen.

Toimialat suunnittelevat ammatillisen täydennyskoulutuksen ja varaavat siihen määrärahat itse. Koulutusta anotaan HR-järjestelmä Populuksessa. Edelleen hyödynnetään maksuttomia viranomaisinfoja ja Kuntaliiton ja Kuntatyönantajien verkkokoulutusta. Kaikkeen työajalla tapahtuvaan koulutukseen osallistumisesta päättää esihenkilö.

Henkilöstön työkykyä ja sairauspoissaoloja arvioidaan vuosittain esihenkilöstön ja työterveyshoitajan kanssa. Työkyvyn tukemisessa ja sairauspoissaolojen vähentämisessä on olennaista puuttua niihin poissaoloihin, joiden syyhyn työnantaja voi vaikuttaa. Käytössä on varhaisen tuen malli, jonka mukainen työkykyä selvittävä keskustelu käydään kun puolen vuoden jaksolla on 4-6 lyhyttä poissaoloa.

Esihenkilöstön ja työterveyden väliseen viestintään on käytössä YritysPlus-järjestelmä, jossa esihenkilöstö voi mm tehdä tietoturvallisia toimenpidepyyntöjä tarvitessaan työterveyshuollon apua henkilön työkyvyn tukemisessa.

Sijaistarvetta arvioidaan edelleen kriittisesti ja lyhytaikaiset sijaisuudet hoidetaan ensisijaisesti työtehtävien priorisoinnin ja jakamisen keinoin, kunnan palvelutehtäviä vaarantamatta. Sijaisuuksien hoitaminen sisäisin järjestelyin eli poissaolijan työtehtäviä työssä oleville siirtäen lisää työssä olevien kuormitusta ja voi aiheuttaa jossain määrin uusia sairauspoissaoloja tai hyvän työvoiminnan laskua.

Kunnan työsuojelupäällikkönä toimii rakennustarkastaja.

Työsuojelutoimikunta-henkilökuntaneuvoston työsuojeluasioiden valmistelusta ja esittelystä vastaa työsuojelupäällikkö ja yhteistoiminnan mukaisten asioiden valmistelusta ja esittelystä vastaa hallintojohtaja.

Talousarvion 2026 valmistelua on käsitelty henkilöstön kanssa yhteistoiminnassa 20.11.2025.

1.2.3 Kestävä kehitys

Kuntalain mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kestävän kehityksen kunta turvaa hyvän elämisen mahdollisuudet sekä nykyisille että tuleville asukkaille.

Ympäristönsuojelu on tärkeä paikallinen tehtävä ja kestävän kehityksen perusta. Neuvotteleva ja osallistava suunnittelu esim. kaavoituksessa edistää kestävän kehityksen tavoitteita.

Paikkakunnalle suunniteltu kaivostoiminnan aloittaminen tuo uusia haasteita asuin ympäristön kestäväan kehitykseen.

Kunnan toiminnassa, hankinnoissa, koulutuksessa ja jätteiden käsittelyssä noudatetaan ekologisen kestävan kehityksen periaatteita. Koronaepidemia on vakiinnuttanut etäkokoukset ja -koulutukset, jolloin työmatkat ovat vähentyneet merkittävästi.

Kestävän kehityksen tavoitteet hallintokunnittain otetaan käyttösuunnitelmassa osaksi talousarviota ja suunnitelmaa.

1.3 Taloussuunnitelman puitteet

Talousarviota laaditaan jälleen kerran vaikeassa tilanteessa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu yhä tuoden epävarmuutta taloussuunnitteluun ja talouden hallintaan. Energian saatavuus ja hintojen nousu, talouskasvun hidastuminen sekä korkotason nousu heikentävät talousnäkymiä. Konsernin lainakanta on korkotason nousun myötä aiheuttanut sekä emolle että tytäryhteisöille ennakoimattomia rahoituskuluja. Lisäksi kunta on joutunut pääomittamaan tytäryhteisöjään huomattavilla summilla.

Tulo- ja kiinteistöverojen osalta jatkettaneen nykyisillä kiinteistöveroprosenteilla.

2. Kunnan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028

2.1 Toiminnan ja talouden päämäärät kuntastrategiassa

Kuntastrategian keskeinen ajatus on, että Kaustinen kehittyy entistäkin kansainvälisemmäksi.

Keskeiseksi mittariksi on asetettu kunnan väestökehitys. Kunnassa oli vuoden 2024 lopulla 4.118 eli 19 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2023. Tilastokeskuksen väestöennuste ennustaa kunnan väkiluvuksi vuonna 2030 yhteensä 3 926 asukasta ja vuonna 2040 yhteensä 3 600 asukasta. Väestöennuste on laskusuuntainen ja Kaustisen ikärakenne on kuitenkin alueellisesti tarkasteltuna hyvä.

Konsernivalvontaa ja ohjausta tehostetaan. Hallintosäännön mukaan konsernijohto raportoi valtuustolle neljännesvuosittain yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä antaa arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Kunnanhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta.

Kunnan talouden tasapainottamisessa keskeisenä mittarina on, että kuntapalvelut Kaustisella tuotetaan Keski-Pohjanmaan kuntien keskitasoa edullisemmin.

Uusi kuntastrategia hyväksyttiin vuoden 2025 aikana.

Strategiset tavoitteet:

Kuntastrategiamme mukaisesti kasvatamme asukaslukuaamme. Strategiatavoitteen mukaisella kaavoituksella ja rakentamisella pyrimme siihen, että Kaustinen on viihtyisä asuinkunta. Vahvistamme kestävä kehitystä ja luonnon suunnitelmallista kytkeä mm. kaavoituksen yhteyteen. Koulutilojen kunnostamisella parannamme perheiden pitovoimaa.

Strategiatavoitteiden mukaisella asuntorakentamisella vaikutetaan myös myönteiseen väestökehitykseen. Suurin yksittäinen tavoite on asuntotuotannolla. Tulevassa strategiassa on kuitenkin väestönkasvutavoitteen lisäksi suunnattava painotusta entistä enemmän kuntalaisten hyvinvoinnin kasvattamiseen.

Kaivostoimintaan sisältyvät suuret odotukset. Kaivostoiminta tuo vihreää siirtymää ja elivoimaa.

Kaustista vahvistetaan seutukunnan keskuksena.

Kunnan tytäryhtiöistä Kaustisen Kehitys Oy rakentaa tarvittaessa teollisuustiloja ja Kiinteistö Oy Rekipolska asuntoja. Keskustan kaavan avaamisella tuetaan elinkeino- ja liiketoiminnan kehittymistä. Avainasemassa ovat liikennejärjestelyt.

Kaikella toiminnalla tavoitellaan paitsi talouskasvua ja asukasmäärän kasvua, myös henkistä, fyysistä ja taloudellista hyvinvointia ja elinvoimaa kaikille kuntalaisillemme.

Lisäksi strategisina tavoitteina ovat palvelujen laadun paraneminen, kansainvälinen maine ja matkailijamäärien kasvu.

Tulos

2.2 Tasapainotus taloussuunnitelmassa

Kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelma vuosille 2026–2028 täyttää vaateen.

2.3 Talousarvio, palvelutuotanto

Kuntapalveluihin on investoitu viime vuosina voimakkaasti ja investointimenot ovat kasvattaneet kunnan velkaantumista. Tehdyt palveluinvestoinnit lisäävät suunnittelukauden käyttötalousmenoja ja kasvattavat vuotuisia poistoja, mutta myös kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan vetovoimaa.

Investointisuunnitelma painottuu talousarvio- ja suunnitteluvuosina infran rakentamiseen ja rakennusten peruskorjaukseen.

Kunnan palvelutuotannossa hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia naapurikuntien tai muiden kumppaneiden kanssa. Tällä hetkellä kunta myy muille kunnille rakennustarkastajan (Veteli ja Lestijärvi) sekä ympäristötarkastajan (Veteli) palveluja. Mahdollisuutta myös muiden palvelujen myymiseksi selvitetään.

2.3.1 Toimintakate 1 000 eur

Toimintakate (1 000 €)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate	- 12 419	- 12 193	- 12 961	- 13 232	- 13 333

2.3.2 Vuosikate 1 000 eur

Vuosikate (1 000 €)	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vuosikate	1 577	1 786	1 770	1 655	1 654

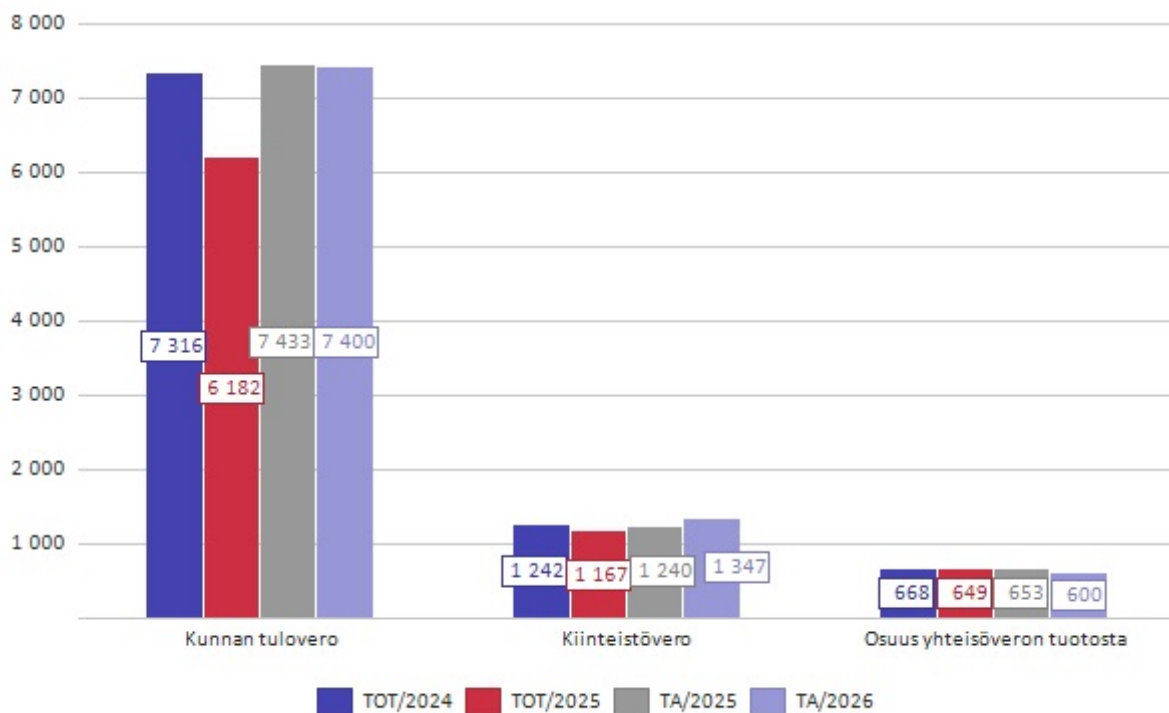
2.3.3 Verotus 1 000 eur

Kunnanvaltuusto vahvisti 12.11.2025 Kaustisen kunnallisveroprosentiksi vuodelle 2026, 9,9 %.

Kiinteistöjen omistajia verotetaan vuonna 2025 seuraavasti: Yleinen 1,30 % (maapohjan osalta) ja 1,10 % (rakennusten osalta), vakituinen asunto 0,6 %, muu asunto 1,10 %, voimalaitos, 3,10 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,00 % ja rakentamaton rakennuspaikka 3,1 %.

Vuonna 2026 arvioidaan verotuloja kertyvän 9 347 000 euroa.

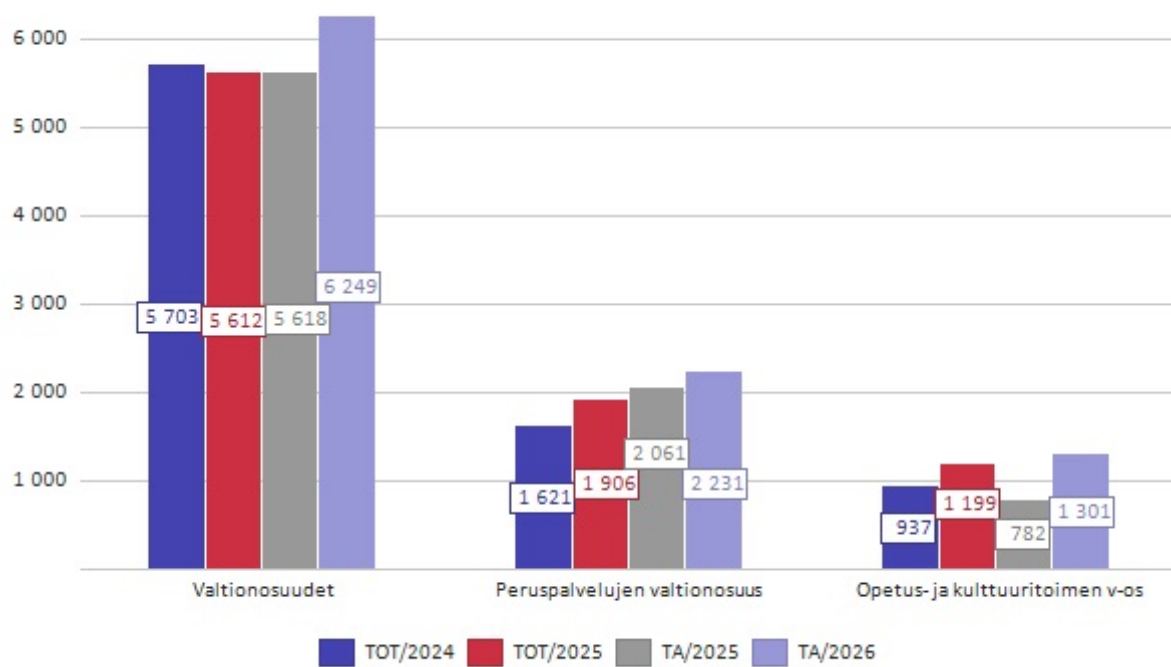
Verotulot (1000 €)	TA 2025	TA 2026	Muutos%	TS 2027	TS 2028
Verotulot	9 326	9 347	0,23 %	9 900	10 000
Kunnan tulovero	7 433	7 400	-0,44 %	7 900	7 900
Kiinteistövero	1 240	1 347	8,63 %	1 400	1 400
Osuus yhteisöveron tuotosta	653	600	-8,12 %	600	600
Muut verotulot			0,00 %		100

2.3.4 Valtionosuudet 1 000 eur

Talousarvioesitykseen sisältyvät valtionosuudet vuodelle 2026 ja edeltäviltä vuosilta ovat tuhansina euroina.

Valtionosuudet (1000 €)	TA 2025	TA 2026	Muutos%	TS 2027	TS 2028
Valtionosuudet	5 618	6 249	11,24 %	5 848	5 848
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 294	4 435	3,28 %	4 435	4 435
Muut valtionosuudet	1 324	1 814	37,04 %	1 413	1 413

Yhteenveto käyttötalous tulosalueittain	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos TA 2026/ TA 2025
KÄYTTÖTALOUS				
Toimintatuotot	6 187 374	5 868 354	5 968 910	100 556
Toimintakulut	-18 606 300	-18 061 784	-18 929 922	-868 138
Toimintakate	-12 418 926	-12 193 430	-12 961 012	-767 582
Poistot ja arvonalentumiset	-1 736 036	-1 697 912	-1 664 840	33 072
Yleishallinto				
Toimintatuotot	183 754	85 799	136 260	50 461
Toimintakulut	-2 194 940	-2 612 165	-2 626 869	-14 704
Toimintakate	-2 011 186	-2 526 366	-2 490 609	35 757
Poistot ja arvonalentumiset	-29 409	-30 185	-25 865	4 320
Sivistystoimen hallinto				
Toimintatuotot	243 643	194 279	213 223	18 944
Toimintakulut	-238 450	-191 506	-203 823	-12 317
Toimintakate	5 193	2 773	9 400	6 627
Poistot ja arvonalentumiset	-5 193	-2 773	-9 400	-6 627
Opetustoimi				
Toimintatuotot	536 184	511 280	444 273	-67 007
Toimintakulut	-7 539 301	-7 383 476	-7 782 017	-398 541
Toimintakate	-7 003 117	-6 872 196	-7 337 744	-465 548
Poistot ja arvonalentumiset	-1 627	-445	-1 140	-695
Muu sivistystoimi				
Toimintatuotot	161 945	219 434	312 125	92 691
Toimintakulut	-1 224 699	-1 008 216	-1 203 636	-195 420
Toimintakate	-1 062 754	-788 782	-891 511	-102 729
Poistot ja arvonalentumiset	-2 601	-1 560	-940	620
Varhaiskasvatus				
Toimintatuotot	205 787	163 676	196 865	33 189
Toimintakulut	-3 038 242	-2 963 599	-2 914 424	49 175
Toimintakate	-2 832 455	-2 799 923	-2 717 559	82 364
Poistot ja arvonalentumiset	-224	-224	-18	206
TEKNINEN TOIMI				
Toimintatuotot	4 856 062	4 693 886	4 666 164	-27 722
Toimintakulut	-4 370 668	-3 902 822	-4 199 153	-296 331
Toimintakate	485 394	791 064	467 011	-324 053
Poistot ja arvonalentumiset	-1 696 982	-1 662 725	-1 627 477	35 248
Yhdyskuntapalvelut				
Toimintatuotot	3 934 909	3 557 127	3 674 972	117 845
Toimintakulut	-3 432 984	-3 031 023	-3 304 108	-273 085
Toimintakate	501 925	526 104	370 864	-155 240
Poistot ja arvonalentumiset	-1 454 953	-1 421 533	-1 397 083	24 450
Liiketoiminta				
Toimintatuotot	841 600	1 065 259	918 592	-146 667
Toimintakulut	-733 973	-690 752	-728 971	-38 219
Toimintakate	107 628	374 507	189 621	-184 886
Poistot ja arvonalentumiset	-236 890	-236 052	-225 884	10 168
Ympäristölautakunta				
Toimintatuotot	79 552	71 500	72 600	1 100
Toimintakulut	-203 711	-181 047	-166 074	14 973

Toimintakate	-124 158	-109 547	-93 474	16 073
Poistot ja arvon alentumiset	-5 139	-5 140	-4 510	630

2.4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma, ulkoinen	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	2 832 083	2 910 050	2 820 765	2 510 000	2 510 000
Myyntituotot	1 389 539	1 524 329	1 348 393	1 300 000	1 300 000
Maksutuotot	130 905	274 602	207 528	140 000	140 000
Tuet ja avustukset	310 303	169 504	290 444	200 000	200 000
Vuokratuotot	875 597	908 715	873 300	770 000	770 000
Muut tuotot	125 739	32 900	101 100	100 000	100 000
Toimintakulut	-15 251 295	-15 103 476	-15 781 777	-15 737 000	-15 933 000
Henkilöstökulut	-9 222 055	-9 156 485	-9 650 823	-9 847 000	-10 043 000
Palkat ja palkkiot	-7 470 909	-7 404 818	-7 837 342	-7 994 000	-8 154 000
Henkilösivukulut	-1 751 146	-1 751 667	-1 813 481	-1 853 000	-1 889 000
Eläkekulut	-1 528 506	-1 496 298	-1 554 036	-1 588 000	-1 619 000
Muut henkilösivukulut	-222 639	-255 369	-259 445	-265 000	-270 000
Palvelujen ostot	-3 610 071	-3 688 342	-3 726 280	-3 470 000	-3 470 000
Asiakaspalvelujen ostot kuntalaisille	-330 815	-206 847	-264 837	0	0
Muiden palvelujen ostot	-3 279 256	-3 481 495	-3 461 443	-3 470 000	-3 470 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 498 885	-1 371 011	-1 438 734	-1 500 000	-1 500 000
Avustukset	-576 867	-634 000	-676 878	-680 000	-680 000
Avustukset kotitalouksille	-197 773	-216 000	-184 878	0	0
Avustukset yhteisöille	-379 094	-418 000	-492 000	-680 000	-680 000
Muut toimintakulut	-343 417	-253 638	-289 062	-240 000	-240 000
Vuokratulot	-201 746	-196 748	-192 303	-190 000	-190 000
Muut kulut	-141 671	-56 890	-96 759	-50 000	-50 000
Toimintakate	-12 419 212	-12 193 426	-12 961 012	-13 227 000	-13 423 000
Verotulot	9 226 522	9 326 000	9 347 000	9 900 000	10 000 000
Valtionosuudet	5 702 793	5 617 732	6 249 144	5 848 484	5 848 484
Rahoitustuotot ja -kulut	-933 388	-964 000	-865 000	-725 000	-725 000
Korkotuotot	11 826	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	73 502	21 000	21 000	61 000	61 000
Korkokulut	-1 012 924	-980 000	-880 000	-780 000	-780 000
Muut rahoituskulut	-5 791	-5 000	-6 000	-6 000	-6 000
Vuosikate	1 576 714	1 786 306	1 770 132	1 655 000	1 654 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 736 036	-1 697 912	-1 664 840	-1 650 000	-1 650 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 736 036	-1 697 912	-1 664 840	-1 650 000	-1 650 000
Tilikauden tulos	-159 322	88 394	105 292	141 484	50 484
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-159 322	88 394	105 292	141 484	50 484

2.4.2 Rahoituslaskelma

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	TA 2026	TA 2025	TP 2024
Vuosikate	1 767 417,00	1 786 306,00	1 576 714,15
Satunnaiset erät			0
Tulorahoituksen korjauserät			0
Toiminnan rahavirta	1 767 417,00	1 786 306,00	1 576 714,15
Investointimenot	-1 143 900,00	-928 465,00	-1 473 450,27
Rahoitusosuudet investointeihin	45 000		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo			7 936,69
Investointien rahavirta	-1 098 900,00	-928 465,00	-1 465 513,58
TOIMINNAN INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	668 517,00	857 841,00	111 200,57
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00	-800 000
Antolainasaamisten vähennys	60 000,00	0,00	60 667,07
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00	-739332,93
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 256 213,00		1 137 083,17
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 946 535,68	-3 006 125,00	-3 006 125,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 500 000,00	381 763,00	-357 880,00
Lainakannan muutokset	-2 446 535,68	-2 624 362,00	-2 226 922,31
Toimeksiantojen muutos	0,00	0,00	-2 456,36
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00	3 643,06
Saamisten muutos	0,00	0,00	350 175,32
Korottomien velkojen muutos	0,00	0,00	-141 487,08
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	0,00	209 874,94
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 446 535,68	-2 624 362,00	-2 756 380,30
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 778 018,68	-1 766 521,00	-2 645 179,73
Rahavarat 31.12.	-1 844 018,68	-672,41	67 635,75
Rahavarat 1.1.	66 000,00	-1 765 848,59	2 712 815,48
	-1 778 018,68	-1 766 521,00	-2 645 179,73
Lainakanta 31.12.	26 783 650	26 783 650	33 447 655
Asukasmäärä 31.12.	4073	4124	4118
Lainamäärä/asukas	6 576	6 495	8 122
Kuntastrategia, lainamäärä/as, max			
Investointien tulorahoitus %	160,8	192,3	107,6

2.4.3 Investoinnit 2026

Investoinnit	TA 2026	TS 2027	TS 2028
INVESTOINNIT			
Kunnanviraston ohjelmisto- ja laitehankinnat	48 900	50 000	50 000
Maa- ja metsäalueet	100 000	50 000	50 000
Käyttöomaisuusarvopaperit			
Rakennusten kunnossapito	448 000	280 000	95 000
Vesi- ja viemärilaitos	140 000	190 000	190 000
Kiinteät rakenteet, puistot, kadut ym.	267 000	365 000	550 000
Koneet ja kalusto	95 000	85 000	85 000
Yhteensä	1 098 900	1 020 000	1 020 000

3. Tytärtyhtiöt

3.1 Kaustisen kehitys Oy

Tilivelvollinen toimitusjohtaja Elina Verronen

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kaustisen Kehitys Oy:n tehtävä

Kaustisen Kehitys Oy on kunnan 100 % omistama yritys, jonka tehtävänä on hoitaa kunnan puolesta ne toiminnot, joihin liittyy kaikenlainen kilpaileminen vapailla markkinoilla. Yhtiön tehtävänä on tarjota yrityksille ja kuntalaisille erilaisia ajanmukaisia ja käyttötarkoitukseen sopivia liike-, toimisto- ja teollisuustiloja vuokrattavaksi tai ostettavaksi. Lisäksi Kaustisen Kehitys Oy harjoittaa majoitus- ja ravintolatoimintaa, sekä mahdollista muuta Kaustisen Kehitys Oy:n yhtiöjärjestyksessä mainittua toimintaa yhtiön käytössä olevien resurssien mukaan.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Taloudellisena tavoitteena on rakentaa, vuokrata ja myydä teollisuus-, toimisto- ja liiketiloja kannattavasti sekä turvata hotellitasoisen majoituksen saaminen Kaustisella niin matkailun, kuin työn vuoksi paikkakunnalla ja lähiseudulla asioiville henkilöille. Tavoitteena on myös tehdä mahdolliseksi erilaisten yksityisten ja julkisten tapahtumien järjestäminen paikkakunnalla asiakkaan tarpeen mukaan. Toiminta on joustavaa ja nopeaa kuitenkin niin, ettei taloudellisista tavoitteista tingitä ja tilat vuokrataan kannattavasti.

Investointisuunnitelma

Kehitysyhtiö on tehnyt vuosina 2023–2024 mittavia korjaustoimenpiteitä kiinteistöihin, vuonna 2025 on tehty lähinnä toiminnan kannalta välttämättömiä investointeja ja korjaustoimenpiteitä sekä lain vaatimia uudistuksia ja tarkastuksia. Ainoa suurempi investointi 2025 on ollut Varaosien rakennukseen, johon on remontoitu vuokralaiselle hallitila sekä uusittu ikkunat kokonaisuudessaan. Vuoden 2026 aikana korjattavaksi ja huollettaviksi tulevat kohteet pyritään uusimaan niin, että samalla siirrytään vanhasta tekniikasta uudenaikaiseen. Näin saadaan aikaan kustannussäästöjä kiinteistöjen ylläpidon puolelle. Tarkoituksena on ylläpitää rakennusten nykyistä kuntoa, eikä päästää niitä uudelleen rapistumaan.

Mosalan leirintäalueen huoltorakennus on käyttökelvoton, sen tilalle etsitään mahdollisimman kustannustehokasta huoltorakennusta, johon saadaan asiakkaille vessat ja suihkut ympärivuotiseen käyttöön. Tällä investoinnilla saadaan aikaan myös vuosittainen säästö kesän aikaisiin kuluihin, kun ei tarvitse vuokrata kalliita kontteja majoittujille festivaaliviikon ajaksi. Tavoitteena on saada keskeisellä paikalla oleva leirintäalue laajempaan käyttöön paikkakunnalla vierailevia matkailijoita ajatellen.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimitusjohtaja	1	1	1	1	1
Hotellipäällikkö	1	1	1	1	1
Hotellityöntekijät	6	6	6	6	6
Laitoshuoltaja		0,5	0,5	0	0
Yhteensä	8	8,5	8,5	8	8

Asiakas, Talous

Tavoite	
Taloudellisena tavoitteena on rakentaa, vuokrata ja myydä teollisuus-, toimisto- ja liiketiloja kannattavasti sekä turvata hotellitasoisen majoituksen saaminen Kaustisella niin matkailun, kuin työn vuoksi paikkakunnalla ja lähiseudulla asioiville henkilöille.	
Mittarit	Tavoite
Uusi mittari	
Tavoite	
Tavoitteena on myös tehdä mahdolliseksi erilaisten yksityisten ja julkisten tapahtumien järjestäminen paikkakunnalla asiakkaan tarpeen mukaan. Toiminta on joustavaa ja nopeaa kuitenkin niin, ettei taloudellisista tavoitteista tingitä ja tilat vuokrataan kannattavasti.	

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Näkymät vuodelle 2026

Vuonna 2025 yhtiön talous on vahvistunut huomattavasti edellisestä tilinpäätöksestä ja päästään lähelle 0 tulosta. Vuonna 2026 on tehostamisen ja tarkan talousseurannan kautta tavoitteena päästä 5 % voitolliseen tulokseen. Vuoden ensimmäisen kahden kvartaalin aikana on tavoitteena saada toteutettua tytäryhtiöiden sulauttaminen emoyhtiöön, joka selventää Kehitysyhtiön toimintaa ja aiheuttaa säästöjä kulurakenteeseen. Kansantaiteenkeskuksen siirtyminen suoraan kunnalle vaikuttaa myös parantavasti Kehitysyhtiön talouteen varsinkin palkkakulujen osalta, sillä sekä siivous että toimitusjohtajapalvelut on toteutettu Kehitysyhtiön kautta.

Hotellityöntekijöiden määrään tulevaisuudessa vaikuttaa muualle myytävien siivous- ja majoituspalveluiden tilanne. Tarpeen vaatiessa tuntityöntekijöiden työmäärää voidaan keventää.

3.1 Kaustisen kehitys Oy

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	1 187 000	1 384 000	1 350 000	1 370 000	1 380 000
Materiaalit ja palvelut yht	- 191 000	- 181 000	- 180 000	- 210 000	- 210 000
Poistot ja arvonalentumiset	- 179 000	- 155 000	- 145 000	- 140 000	- 140 000
Henkilöstökulut	- 389 000	- 465 000	- 420 000	- 390 000	- 400 000
Liiketoiminnan muut kulut	- 538 000	- 522 000	- 480 000	- 480 000	- 480 000
LIIKEVOITTO	- 108 000	61 000	125 000	150 000	150 000
Rahoitustuotot ja -kulut	- 150 000	- 99 000	- 75 000	- 75 000	- 70 000
Tilikauden voitto/tappio	- 256 000	- 38 000	50 000	75 000	80 000

3.2 Kiinteistö Oy Kaustisen Oppilasasuntolat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kiinteistö Oy Kaustisen oppilasasuntolat ylläpitää asuntolarakennuksia Nikulassa vuokralaisenaan tällä hetkellä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä.

Tulos	
-------	--

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

- päävuokralaisen toiminnan muutokset
- kiinteistöjen kuntoon liittyvät riskit
- asumismuotojen muutokset
- korkotason nousu ja yhtiön talouteen liittyvät riskit

3.2 Kiinteistö Oy Kaustisen Oppilasasuntolat

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	94 556	95 560	94 530	98 000	101 000
Materiaalit ja palvelut yht	- 53 729	- 40 000	- 51 400	- 42 000	- 56 000
Poistot ja arvonalentumiset	- 16 907	- 18 000	- 16 500	- 24 500	- 15 000
Henkilöstökulut	- 838	- 900	- 900	- 1 000	- 1 100
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0	0	0
Liikevoitto	23 061	35 660	25 760	30 500	28 900
Rahoitustuotot ja -kulut	636	200	300	- 300	300
Tilikauden voitto/tappio	23 697	35 860	26 060	30 200	29 200

3.3 Kaustisen Kansantaiteenkeskus Oy

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kaustisen Kansantaiteenkeskus Oy Tilivelvollinen toimitusjohtaja Elina Verronen

Kansantaiteenkeskuksen vuosi 2025 on vahvasti tappiollinen, kuten se on ollut aiemmin ja tässä muodossaan tulee olemaan jatkossakin. Talousarviot vuodelle 2026–2028 ovat marginaaliset, koska vuoden 2026 aikana Kansantaiteenkeskuksen yhtiömuotoinen toiminta on tarkoitus lopettaa ja siirtää kulttuuritalo muiden vastaavien kulttuuritalojen tapaan suoraan kunnan budjettiin.

Kansantaiteenkeskuksen toiminta on alkanut kuitenkin elpymään hyvin vuoden 2025 aikana ja varauksia tilaisuuksista ja konserteista on vuodelle 2026 useita. Tämä toimintamalli, jossa LoveKaustinen toteuttaa tuottajapalvelut ja A' la Miina ravintolapalvelut, on osoittautunut talon auki pitämisen kannalta oikeaksi ratkaisuksi. Nykyiset henkilöstökulut, jotka ovat talousarviossa, ovat hallituksen palkkioita.

Suorite	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Toimitusjohtaja	1	0	0	0	0
Tuottaja	0,5	1	0	0	0
Yhteensä	1,5	1	0	0	0

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

3.3 Kaustisen Kansantaiteenkeskus Oy

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	116 000	84 000	90 000	90 000	90 000
Materiaalit ja palvelut yht	- 5 000	- 61 000	- 61 000	- 61 000	- 61 000
Poistot ja arvonalentumiset	- 26 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000
Henkilöstökulut	- 75 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000
Liiketoiminnan muut kulut	- 199 000	- 220 000	- 220 000	- 220 000	- 220 000
LIIKEVOITTO	- 145 000	- 140 000	- 134 000	- 134 000	- 134 000
Rahoitustuotot ja -kulut	- 8 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000
Tilikauden voitto/tappio	- 153 000	- 146 000	- 140 000	- 140 000	- 140 000

3.4 Kiinteistö Oy Rekipolska

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kiinteistö Oy Rekipolskan tehtävänä on vuokra-asuntojen vuokraaminen, ylläpito, uudisrakentaminen sekä peruskorjaaminen sekä vastattava kunnan sosiaalisesta vuokra-asunto tarjonnasta.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toimitusjohtaja ostopalveluna	0	0	0	0	0
Kiinteistösihteeri	1	1	1	1	1
Yhteensä	1	1	1	1	1

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Korkotason nousu sekä velkamäärän kasvaminen, väestömäärän pieneneminen ja vuokranmaksukyvyyn heikentyminen

3.4 Kiinteistö Oy Rekipolska

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	1 662 766	1 614 600	1 707 480	1 736 500	1 747 480
Materiaalit ja palvelut yht	- 835 065	- 909 000	- 855 200	- 860 500	- 865 200
Poistot ja arvonalentumiset	- 530 807	- 525 000	- 525 000	- 520 000	- 520 000
Henkilöstökulut	- 56 969	- 58 000	- 58 000	- 60 000	- 62 000
Luottotappiot	- 9 870	0	- 10 000	- 10 000	- 10 000
Liikevoitto	230 055	122 600	269 280	286 000	290 200
Rahoitustuotot ja -kulut	- 348 130	- 250 000	- 290 000	- 283 000	- 277 000
Tilikauden voitto/tappio	- 118 076	- 127 400	- 30 720	3 000	13 280

3.5 Kaustisen Lämpö Oy

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kunnan keskitetyn energiahuollon tuotanto, ylläpito ja kehittäminen.

Tuotetaan keskeytymätöntä energiajakelua asiakkaille.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kaukolämpölaitoksen hoitajat	4	4	4	4	4
Toimitusjohtaja	1	1	1	1	1
Yhteensä	5	5	5	5	5

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Energiamateriaalien hintojen nousu ja saatavuus tulevaisuudessa.

Energiahintaan tulee korotusta verojen ja materiaalikustannusten noustessa ja myös investointien takia.

Luonnonkatastrofien lisääntyminen sekä kyberhyökkäyksien uhka ja muiden uhkatekijöiden kasvaminen voivat aiheuttaa häiriöitä lämmönjakeluun.

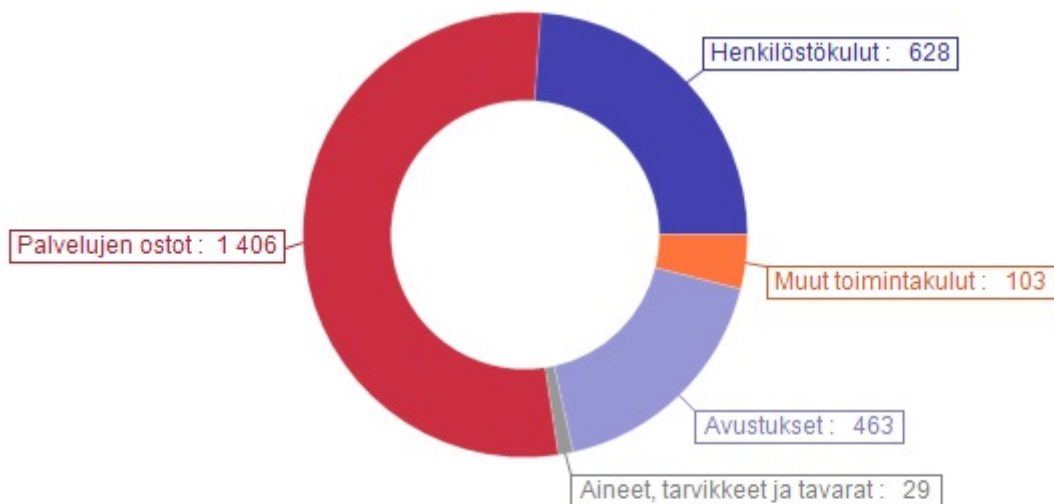
3.5 Kaustisen Lämpö Oy

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	1 394 239	1 397 600	1 442 750	1 455 000	1 468 000
Liiketoiminnan muut tuotot	3 318	3 000	3 000	3 000	3 000
Materiaalit ja palvelut yht	- 815 791	- 681 100	- 699 700	- 709 000	- 725 000
Poistot ja arvonalentumiset	- 188 332	- 190 000	- 181 000	- 175 000	- 172 000
Henkilöstökulut	- 403 511	- 385 000	- 403 900	- 405 100	- 407 900
Liiketoiminnan muut kulut	- 159 062	- 120 000	- 118 000	- 125 000	- 129 000
Varastot	15 506	8 000	10 000	10 000	10 000
Liikevoitto	- 153 633	29 500	53 150	53 900	47 100
Rahoitustuotot ja -kulut	- 40 775	- 25 000	- 34 000	- 31 000	- 29 000
Tilikauden voitto/tappio	- 194 409	4 500	19 150	22 900	18 100

4. Käyttötalous

4.1 Hallinto- ja kehittämisspalvelujen tulosalue

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
YLEISHALLINTO			
Toimintatuotot	183 754	85 799	136 260
Myyntituotot	37 139	9 799	8 000
Maksutuotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	98 472	75 000	71 160
Vuokratuotot	0	0	0
Muut tuotot	48 143	1 000	57 100
Toimintakulut	-2 194 940	-2 612 165	-2 626 869
Henkilöstökulut	-642 621	-627 615	-627 600
Palvelujen ostot	-1 195 075	-1 447 968	-1 405 505
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 808	-20 400	-28 600
Avustukset	-202 540	-380 000	-462 500
Muut toimintakulut	-137 896	-136 182	-102 664
Toimintakate	-2 011 186	-2 526 366	-2 490 609
Suunnitelman mukaiset poistot	-29 409	-30 185	-25 865
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 040 596	-2 556 551	-2 516 474

Yleishallinto

Tilivelvolliset kunnanjohtaja Minna Nikander ja hallintojohtaja Hanna Salminen

1100 Kunnanhallitus ja valtuusto/kj
 1101 Kunnanvirasto/KJ + hallintoj.
 1102 Vaalien järjestäminen/hj
 1103 Tarkastustoiminta/hj
 1104 Kunnan isot kulttuuriavustukset/kj
 1105 Vanhus- ja vammaisneuvosto/hj
 1106 Osallistuva budjetointi/kj
 1110 K-P:n liitto ja muut kuntaosuudet/kj
 1112 Kotouttaminen/hj
 1113 Varautuminen/kj
 1121 Markkinointi/Elinvoiman kehittäminen/kj

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kunnan ylintä päätöksentekovaltaa käyttää valtuusto. Valtuuston tärkeimpiä tehtäviä on päättää vuosittain kunnan talousarviosta, jolla asetetaan toiminnalle tavoitteet ja resurssit. Vuonna 2025 laaditun kuntastrategian mukaan Kaustisen on rohkeasti kasvava ja kansainvälinen, sykkeestään ja soinnistaan tunnettu. Kunnan toiminnan arvot ovat luovuus, laatu ja luonnollisuus. Kunnan kaiken toiminnan tulee olla johdettua ja palautettavissa kuntastrategiaan.

Kunnan jäsenten osallistumisoikeutta toteuttaa osaltaan vanhus- ja vammaisneuvosto, joka on toinen kunnassa toimivista vaikuttamistoimielimistä. Kunnan markkinointiin varataan erillinen määräraha. Kunta avustaa useita yleishyödyllisiä toimijoita kulttuurin ja musiikin saralla, jotka toiminnallaan lisäävät sekä kunnan elinvoimaa että kuntalaisten ja muiden käyttäjien hyvinvointia. Kunnan lakisääteiset tehtävät kotouttamisessa kasvoivat vuoden 2025 alusta, ja ne hankitaan Kaustisen seutukunnalta. Vuonna 2026 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja.

Asiakas, Prosessit	
Tavoite	
LAATU: Vireille tulevien asioiden joutuisa käsittely	
Mittarit	Tavoite
Käsittelyaikojen pituus	

Asiakas, Prosessit, Henkilöstö	
Tavoite	
LUONNOLLISUUS: Luonnollinen ja asiakaslähtöinen palvelu	
Mittarit	Tavoite
Saatu asiakaspalaute	

Asiakas, Prosessit, Henkilöstö, Talous	
Tavoite	
LUOVUUS: Monipuolinen ja tehokas kuntamarkkinointi ja viestintä.	
Mittarit	Tavoite
Tehdyt toimenpiteet, asiakaspalaute	

Asiakas, Prosessit, Talous	
Tavoite	
LAATU: Tehokas edunvalvonta alueellisesti ja kuntatasolla.	
Mittarit	Tavoite
Seutukunnan ja kunnan oma eri hallintokunnissa tehtävä edunvalvontatyö kvartaaliraporteilla.	

Prosessit, Talous	
Tavoite	
LAATU: Toiminta taloudellisesti kestävällä pohjalla ja toimii tuloksekkaasti.	
Mittarit	Tavoite
Ylijäämäinen tulos	

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kunnan vetovoimatekijöiden hiipuminen
 Kunnan väestö- ja työpaikkakehitys
 Kuntatalouden haasteet kunnan tehtävien tuottamisessa ja resurssien riittävydessä
 Osaavan ja sitoutuneen henkilöstön saatavuuden haasteet
 Henkilöstön työkyky kuormitustilanteissa ja talouteen sopeutuen
 Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite, tasearvojen alaskirjaus, vuokratuottojen poistuminen,
 merkittävä negatiivinen talousvaikutus

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	33 537	5 200	57 000
Myyntituotot	600	0	0
Tuet ja avustukset	22 913	4 200	0
Muut toimintatuotot	10 024	1 000	57 000
Toimintakulut	-553 294	-653 709	-615 572
Henkilöstökulut	-235 787	-228 847	-225 446
Palkat ja palkkiot	-186 892	-172 380	-178 143
Henkilösivukulut	-48 894	-56 467	-47 303
Palvelujen ostot	-194 411	-178 900	-132 362
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 880	-17 400	-25 800
Avustukset	-21 175	-130 000	-162 500
Muut toimintakulut	-96 042	-98 562	-69 464
Toimintakate	-519 757	-648 509	-558 572
Poistot ja arvonalentumiset	-5 185	-5 185	-865
Tilikauden tulos	-524 942	-653 694	-559 437
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-524 942	-653 694	-559 437

Tukipalvelut

Tilivelvollinen hallintojohtaja Hanna Salminen

1201 Toimistopalvelut
1202 Taloushallintopalvelut
1203 ICT-palvelut
1204 Henkilöstöhallinto
1205 Yhteispalvelupiste
1208 Työkykyä ylläpitävä toiminta (TYKY)
1209 Työsuojelu

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hallinto- ja kehittämispalvelut vastaa kunnanhallituksen, henkilöstöjaoston, keskusvaalilautakunnan ja yhdistetyn työsuojelutoimikunta-henkilökuntaneuvoston asioiden valmistelusta, kunnan kirjanpidosta ja taloussuunnittelusta, konsernitilinpäätöksen laadinnasta, palkanlaskennasta, asiointipisteestä, henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittamisestä yhdessä toimialojen kanssa, työsuojelusta, työterveyshuollosta, tiedonhallinnasta ja tietojärjestelmistä sekä vaalien järjestämisestä.

Asioiden valmistelu tulee olla ripeää ja valmistelussa on otettava kantaa niihin seikkoihin, jotka voivat vaikuttaa asian lopputulokseen. Laatu syntyy henkilöstön hyvästä osaamisesta ja yhteistyöstä yli toimialarajojen. Laatu on uuden kuntastrategiamme mukainen arvo, yhdessä luonnollisuuden ja luovuuden kanssa.

Toimimme ajanmukaisia sähköisiä järjestelmiä käyttäen ja kehittäen, usein alueellisessa yhteistyössä. Talousraportointimme on ajanmukaista ja se hyödynnetään päätöksenteossa. Palkkahallinnossa käytetään työaikaa erityisesti käyttäjien neuvontaan rekrytoinnin ja palvelussuhteen elinkaaren hallinnoimisessa. Populus-ohjelman käyttöä vahvistetaan sähköisen ja oikea-aikaisen tietoliikenteen varmistamiseksi. Ammatillisen täydennyskoulutuksen määrärahat toimialat varaavat itse. Henkilöstökoulutusta tuotetaan myös sisäisenä koulutuksena.

Asiointipalvelupisteessä voi laittaa vireille Kelan, verottajan ja maistraatin ratkaistavaksi kuuluvia asioita ja saada näistä neuvontaa. Yhteistyö työllisyyspalvelujen kanssa jatkuu edelleen sopimus pohjaisesti.

Vähintään 4 kk yhtäjaksoisessa palvelussuhteessa oleville tarjotaan työnantajalle vapaaehtoisen sairaanhoitosopimuksen tason 1 mukaiset palvelut sekä 150 euron arvoinen Epassi liikunta- ja hyvinvointipalvelujen ostoon. Lakisääteisesti työterveyspalvelut kuuluvat kaikille työnantajan palveluksessa oleville. Tyky-tilaisuuteen voidaan käyttää puolikas työpäivää vuosittain.

Henkilökuntaneuvosto ja työsuojelutoimikunta toimivat yhdistettynä toimielimenä. Työsuojelupäällikkönä toimii rakennustarkastaja.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
Hallintojohtaja	1	1	1	1	1
Talousjohtaja	1	1	1	1	1
Hallintosihteeri	1	1	1	1	1
Palkkasihteeri	2	2	2	2	2
IT-asiantuntija	1	1	1	1	1
Palveluneuvoja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Toimistosihteeri	1	1	1	1	1
Kirjanpitäjä	0	0	0	0	0
Työsuojelupäällikkö	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Yhteensä	8,55	8,55	8,55	8,55	8,55

Asiakas, Prosessit, Henkilöstö, Talous

Tavoite

LAATU: Toiminnan sujuvuuden ja palvelumuotoilun yhteensovittaminen koko kunnan tasolla.

Mittarit

Sisäinen ja ulkoinen palaute.

Tavoite

Henkilöstö

Tavoite

LAATU: Riskien ja vaarojen arvioinnin päivitys saatetaan loppuun jokaisessa yksikössä (työsuojelu)

Mittarit

Montako prosenttia yksiköistä on laatinut arvioinnin?

Tavoite

Tavoite

LAATU: Sairauspoissaolot korkeintaan kunta-alan keskiarvon tasolla.

Mittarit

Sairauspoissaolojen toteuma

Tavoite

Tavoite

LUOVUUS: Työhyvinvointia edistetään talousarvion keinoin.

Mittarit

Tyky-tilaisuuden ja Epassin käyttö

Tavoite

Prosessit, Talous

Tavoite

LAATU: Talousraportointi on oikea-aikaista ja päätöksenteossa hyödynnettyä.

Mittarit

Tavoite

Osavuositarkastusten määrä vuodessa

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

In house -lakimuutoksen etenemistä seurataan, työoikeudellisia muutoksia.

Laajat ja itsenäiset tehtäväkuvat, mikä on haaste sijaistamisen ja vuosilomien järjestämisessä sekä työhyvinvoinnissa.

Henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus joillakin aloilla.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	115 217	80 599	79 260
Myyntituotot	36 539	9 799	8 000
Tuet ja avustukset	75 559	70 800	71 160
Muut toimintatuotot	3 119	0	100
Toimintakulut	-704 400	-636 469	-664 033
Henkilöstökulut	-391 290	-390 349	-388 365
Palkat ja palkkiot	-326 554	-324 560	-323 260
Henkilösivukulut	-64 736	-65 789	-65 105
Palvelujen ostot	-263 084	-207 800	-239 668
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 599	-3 000	-2 800
Muut toimintakulut	-39 427	-35 320	-33 200
Toimintakate	-589 183	-555 870	-584 773
Poistot ja arvonalentumiset	-24 224	-25 000	-25 000
Tilikauden tulos	-613 407	-580 870	-609 773
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-613 407	-580 870	-609 773

Työllistämistä tukevat palvelut

Palvelusuunnitelman kuvaus

Keski-Pohjanmaan työllisyysalue tuottaa Kaustisen kunnan työllisyyspalvelut. Kaustisen palvelupisteellä palvelua saatavana ilman ajanvarausta kerran viikossa.

Asiakas, Prosessit, Talous	
Tavoite	
LAATU: Tiivis yhteistyö palvelujen tuottajan kanssa (työllisyysalue).	
Mittarit	Tavoite
Tapaamiset säännöllisesti	

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	35 000	0	0
Muut toimintatuotot	35 000	0	0
Toimintakulut	-193 021	-607 914	-583 225
Henkilöstökulut	-4 334	-4 074	-3 225
Henkilösivukulut	-4 334	-4 074	-3 225
Palvelujen ostot	-7 322	-353 840	-280 000
Avustukset	-181 365	-250 000	-300 000
Toimintakate	-158 021	-607 914	-583 225
Tilikauden tulos	-158 021	-607 914	-583 225
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-158 021	-607 914	-583 225

Kuntayhteistyö

Tilivelvollinen kunnanjohtaja Minna Nikander

1308 Ympäristöterveydenhuolto

1110 Keski-Pohjanmaan liitto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Alue- ja kuntayhteistyössä tuotetaan palveluja, joilla saavutetaan laatu- ja kustannustehokkuutta. Kaustinen on alueensa keskus ja tavoitetta vahvistavat konkreettiset toimet toteutetaan yhteistyössä talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella.

Asiakas, Prosessit, Talous	
Tavoite	
LAATU: Tehokas edunvalvonta ja yhteistyö	
Mittarit	Tavoite
Säännölliset tapaamiset	

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakulut	-260 420	-340 743	-369 002
Henkilöstökulut	-3 032	-3 315	-2 527
Palkat ja palkkiot	-200	0	0
Henkilösivukulut	-2 832	-3 315	-2 527
Palvelujen ostot	-257 388	-337 428	-366 475
Toimintakate	-260 420	-340 743	-369 002
Tilikauden tulos	-260 420	-340 743	-369 002
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-260 420	-340 743	-369 002

Elinkeinoelämän edistäminen

Tilivelvollinen kunnanjohtaja Minna Nikander

1304 Kaustisen seutukunta

1410 Maaseutupalvelut/Lestijärven kunta

Palvelusuunnitelman kuvaus

1304 Kaustisen seutukunta

Kaustisen kuntaosuus euroina

<u>TP 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TA 2026</u>
432 113	319 076	337 000

Asiakas, Prosessit	
Tavoite	
LUOVUUS: Uusia avauksia yhteistyöhön ja toimintatapoihin.	
Mittarit	Tavoite
Toimenpiteiden määrä	

Asiakas, Prosessit, Talous	
Tavoite	
LAATU: Tehokas yhteistyö taloudelliset reunaehdot huomioiden.	
Mittarit	Tavoite
Säännölliset tapaamiset	

1410 Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelusuunnitelman kuvaus

Kannuksen kaupunki, Perhon kunta ja Kaustisen seutukunnan kunnat (Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Toholampi ja Veteli) ovat solmineet maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen. Maaseutuasiamiehet ja johtavat viranhaltijat hoitavat maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa säädetyin lain (210/2010) mukaiset maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetyt viranomaistehtävät. Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät voivat hoitaa myös muita kuin maaseutuhallintoon liittyviä kuntakohtaisia tehtäviä. Maaseututoimella on hajautettu toimintamalli: jokaisessa kunnassa on toimipiste ja palvelu tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluna. Viranhaltijat siirtyvät tarvittaessa eri työpisteisiin tarkoituksenmukaisuuden ja asiakaslähtöisyyden perusteella. Asiakkaat voivat asioida kaikissa sopimuskuntien toimipisteissä.

Kaustisen kunnan maaseutuasiamiehenä (0,8 htv) toimii Sami Salonen.

Kaustisen kuntaosuus euroina

<u>TP 2024</u>	<u>TA 2025</u>	<u>TA 2026</u>
----------------	----------------	----------------

48 967

53 760

54 120

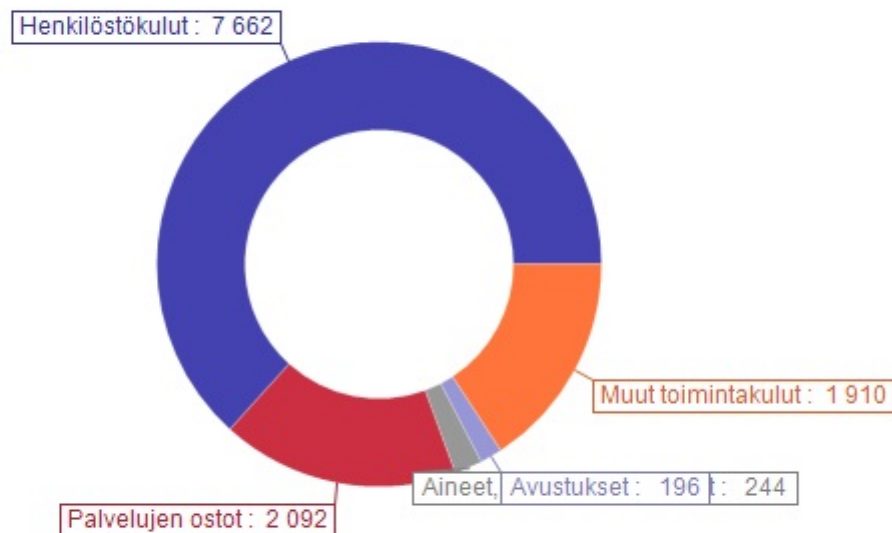
Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Tilat vähenevät vuosittain muutamalla tilalla per kunta. Positiivisena kehityksenä voidaan nähdä viljelijöiden aktiivinen osallistuminen maatalouden investointitukien hakemiseen. Kaustinen on ollut alueen aktiivisimpia investointitukien hakijakuntia tukihakemusten määrällä sekä myönnettyjen avustusten ja korkotukilainojen määrällä mitattuna.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakulut	-483 806	-373 330	-395 037
Henkilöstökulut	-8 178	-1 030	-8 037
Henkilösivukulut	-8 178	-1 030	-8 037
Palvelujen ostot	-472 871	-370 000	-387 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-329	0	0
Muut toimintakulut	-2 428	-2 300	0
Toimintakate	-483 806	-373 330	-395 037
Tilikauden tulos	-483 806	-373 330	-395 037
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-483 806	-373 330	-395 037

4.2 Sivistystoimen tulosalue

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
SIVISTYSTOIMI			
Toimintatuotot	1 147 558	1 088 669	1 166 486
Myyntituotot	826 528	867 663	785 774
Maksutuotot	104 850	96 602	118 428
Tuet ja avustukset	168 021	92 504	217 284
Vuokratuotot	12 170	10 500	10 500
Muut tuotot	35 990	21 400	34 500
Toimintakulut	-12 040 692	-11 546 797	-12 103 900
Henkilöstökulut	-7 328 958	-7 379 060	-7 661 840
Palvelujen ostot	-2 096 117	-1 964 970	-2 091 962
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-219 945	-239 825	-244 134
Avustukset	-355 273	-236 000	-196 378
Muut toimintakulut	-2 040 398	-1 726 942	-1 909 586
Toimintakate	-10 893 133	-10 458 128	-10 937 414
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 645	-5 002	-11 498
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-10 902 778	-10 463 130	-10 948 912

Sivistystoimen hallinto

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila

3200 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistyspalvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja vahvistaa kunnan vetovoimaisuutta tarjoamalla asiakaslähtöisiä, laadukkaita ja kustannustehokkaita lähipalveluja turvallisessa toimintaympäristössä. Palveluiden tarkoituksena on tukea kuntalaisten mahdollisuuksia hyödyntää alueen monipuolisia kulttuuripalveluja ja rikasta kulttuuriperintöä sekä kansallista ja kansainvälistä kulttuuriosaamista. Lisäksi tavoitteena on kehittää vapaa-aikapalveluita niin, että ne palvelevat eri-ikäisiä kuntalaisia, mukaan lukien erityisryhmät, ja luoda mahdollisuuksia kuntalaisten osallistumiselle palvelujen jatkuvaan kehittämiseen. Sivistyspalvelut toimialana rakentaa yhdenmukaisia toimintamalleja yksiköiden välillä ja yhteensovittaa koko kunnan kannalta ajatellen toimintaansa sujuvuuden ja palvelumuotoilun periaattein.

LUOVAA: ketterät ja kehittyvät palvelukokonaisuudet paikalliskulttuuri ja -perinteet huomioiden
 LAADUKASTA: yksiköiden toimintamallien ja -tapojen yhteensovittaminen, tavoitteena toiminnan sujuvoittaminen

LUONNOLLISTA: elävä kulttuuriperintö läpileikkaavana teemana

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Sivistysjohtaja	1	1	1	1	1
Toimistosihteerit	1	0,6	1	1	1
Yhteensä	2	1,6	2	2	2

Asiakas	
Tavoite	
Vaikuttavat ja monipuoliset sivistyspalvelut.	
Toimenpide	Sivistyspalvelujen yleinen laatuarviointikysely toteutetaan kuntalaisille joka toinen vuosi.
Mittarit	Tavoite
Kyselyn tulokset hyvällä tasolla väh. 4 (1-5).	5
Tavoite	
Kuntalaisten aktiivisuutta sivistyspalveluiden käyttämisessä ja kehittämisessä lisätään.	
Toimenpide	Tiedotusta vähintään viikoittain, perinteiset välineet ja sosiaalinen media, toimialueiden omat viestintävälineet, kuntatiedote. Kuntalaisaloitteiden käsittely kuukauden kuluessa vastaanottamisesta.
Mittarit	Tavoite
Kuntalaisaloitteet	1
Kotisivujen kävijämäärä	
Henkilöstö	
Tavoite	
Henkilöstöä tuetaan työprosesseissa ja työssä jaksamisessa.	

Toimenpide	Jokaisella työntekijällä on ajantasainen tehtävämäärittely ja toimenkuva. Tehtäviin saadaan perehdytystä ja tarvittavaa ohjausta ja koulutusta. Tehtäville sovitaan varajärjestelmä. Henkilöstön on mahdollista kehittää itseään koulutuksen ja itseopiskelun avulla. Ryhmäkehityskeskustelut / keskustelut esihenkilön kanssa toteutetaan vuosittain jokaisen vakinaisen ja yli 12 kk määräaikaisen työntekijän kanssa.
-------------------	--

Mittarit	Tavoite
Lähiesimiesten selvitys kehityskeskusteluissa esille tulleesta palautteesta. Työkuvat saadaan ajantasaisiksi.	5

Prosessit

Tavoite

Alueellinen yhteistyö on monipuolista ja tarkoituksenmukaista.

Toimenpide	Perhönjokilaakson sivistysjohdon yhteistyöhön sitoutuminen. Sivistyksen yhteishankkeet alueella.
-------------------	--

Mittarit	Tavoite
Tilasto alueellisista yhteistyöhankkeista.	17
Tilasto alueellisista yhteistyökouksista.	10

Talous

Tavoite

Sivistystoimen tulosalueiden kustannukset pysyvät annetussa raamissa.

Toimenpide	Talouden seuranta arjen työkaluna, budjettia toteutetaan taloudellisesti.
-------------------	---

Mittarit	Tavoite
Talous toteutuu suunnitellusti.	5
Talousjohtaminen vahvistuu osastoilla.	5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Resurssien riittävyys vs. lakisääteiset velvoitteet
Henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	243 643	194 279	213 223
Myyntituotot	242 969	193 879	213 223
Maksutuotot	0	400	0
Muut toimintatuotot	674	0	0
Toimintakulut	-238 450	-191 506	-203 823
Henkilöstökulut	-144 407	-131 866	-128 199
Palkat ja palkkiot	-120 009	-110 400	-107 713
Henkilösivukulut	-24 398	-21 466	-20 486
Palvelujen ostot	-49 977	-28 200	-29 384
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 683	-900	-950
Muut toimintakulut	-42 383	-30 540	-45 290
Toimintakate	5 193	2 773	9 400
Poistot ja arvonalentumiset	-5 193	-2 773	-9 400
Tilikauden tulos	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	0	0

Peruskoulut

Tilivelvolliset

Keskuskoulun (1.–6.) ja Järvelän koulun rehtori Pasi Kanninen ja Puumalan koulun ja Keskuskoulun (7.–9.) rehtori Ilkka Jäntti.

3203 Keskuskoulu 1.–6.
3205 Puumalan koulu
3206 Järvelän koulu
3208 Keskuskoulu 7.–9.
3112 JOPO-luokka
3119 Kaustisen kerhotoiminta 25-26
3120 Tuen uudistus ja tiedonhallinta
3150 S2-opetus, suomi toisena kielenä
3209 Erityisopetus ja –tuki
3210 SISU-luokka
3211 Erityisluokka/perusopetus
3212 Kotikuntakorvaukset
3213 APiP-toiminta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetus antaa turvallisessa ympäristössä oppilaalle mahdollisuuden monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittymiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada tulevaisuuden jatko-opintovalmiudet ja elinikäisen oppimisen halun. Hyvät käytöstavat ja toisten huomioiminen ovat perusopetuksen kasvatuksellinen ydin. Kouluissa painotetaan aktiivisuuden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittämistä sekä tulevaisuustaitojen oppimista kunnan strategian mukaisesti.

Perusopetusta järjestetään voimassa olevan sopimuksen mukaisesti myös Kruunupyyn kunnan suomenkielisille oppilaille. Aamutoimintaa järjestetään omana toimintana. Iltapäivätoiminnasta vastaa Kaustisen 4H-yhdistys yhteistyössä kunnan kanssa solmitun ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Palkkoihin on tehty talousarvio-ohjeen mukainen 2,5 %:n korotus. Palkkamenoihin vaikuttavat merkittävästi mm. palkattavien opettajien muodollinen pätevyys ja pätevyyden taso (esim. kaksoispätevyys), sekä kokemuslisien määrä, jota on vaikea arvioida. Tavoitteena perusopetuksessa on löytää jokaiseen virkaan tai toimeen pätevät ja ominaisuuksiltaan tehtävään sopivat viranhaltijat tai työntekijät.

Uusi oppimisen tuen laki velvoittaa kuntia huolehtimaan, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat kunnossa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan realistisesti saavuttaa tai että koulunkäynninohjaajien määrä on oppilaiden koulunkäynnin tuen tarpeen mukainen.

Taloussarvion osalta on tärkeää huomioida, että tämä lukuvuosi on siirtymävuosi oppimisen tuen uuden lain osalta ja oppilaskohtaiseen tukeen siirrettävien oppilaiden tarkkaa lukumäärää ei vielä tiedetä. Kaikissa ikäluokissa on oppilaita, joilla on runsaasti eritasoisia haasteita. Tämä vaikeuttaa huomattavasti heidän opiskeluaan yleisopetuksen ryhmissä ja kuormittaa opettajia, sekä ryhmien muita oppilaita. Oppimisen tuen uudistuksen seurauksena tärkeintä on, että tuki, jonka oppilas tarvitsee, on hänelle tarjottava.

Puumalan koulu

Puumalan koulun opetus toteutetaan kolmen luokanopettajan voimin lukuvuonna 2026–27. Järjestely vaatii resurssiopettajaa ja mahdollisia jakotunteja vuosiluokille 1-2 ja 5-6. Lukuvuonna 2026-2027 luokkakoko on tällä tiedolla 24 oppilasta yhdysluokassa 1-2 (lukuvuonna 2025-2026: 22) ja 29 oppilasta yhdysluokassa 5-6 (23). Luokassa 3-4 on 14 oppilasta (23).

Lukuvuonna 2026-2027 luokassa 1-2 on 8 ensimmäisen luokan oppilasta ja 16 toisen luokan oppilasta. Kolmannen luokan oppilaita on 6 ja neljännen luokan oppilaita 8. Viidennellä luokalla on 15 oppilasta ja kuudennella luokalla 14 oppilasta. Kokonaisoppilasmäärä Puumalan koulussa lukuvuonna 2025-2026 on 68 oppilasta ja lukuvuonna 2026-2027 lukumäärä on 67 oppilasta.

Yhdysluokkien 1-2 ja 5-6 oppilasmäärän ollessa varsin suuri, on toimintaa resursoitava resurssiopettajan tunnein/jakotunnein, jotta kaikkien oikeus laadukkaaseen ja turvalliseen opetukseen toteutuu. Tämä varmistaa mahdollisuuden uuden oppimisen tuen lain mukaisiin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Uudistus tarkoittaa lv. 2026-2027 samankaltaista resurssia kuin 2025-2026 eli 3 luokanopettajaa, resurssiopettajaa (min. 12 h) ja vähintään 3 koulunkäynninohjaajaa (yht. n. 90 h), sekä erityisopettajan työpanosta (12 h).

Kunnanhallitus 24.11.2025: Puumalan koulun resurssiopettajan tehtävä muutetaan yhden määräaikaisen luokanopettajan tehtäväksi lv. 2026 - 2027.

Järvelän koulu

Järvelän koulun opetus toteutetaan yhdysluokkina lv. 25-26 ja samalla tavalla lv 26-27. Lisäksi Järvelän koululla toimii toista lukuvuotta myös esiopetusryhmä. Tämänhetkinen oppilasmäärä (kevät 2026) on 1.-2.lk (15 opp), 3.-4.lk (10 opp) ja 5.-6.lk (17 opp), esikoulu (9 opp). Oppilasmäärä syksyllä 2026 on 1.-2.lk (19 opp), 3.-4.lk (8 opp) ja 5.-6.lk (18 opp). Luokanopettajia on kolme, yksi yhteinen laaja-alainen erityisopettaja Puumalan koulun kanssa sekä yhteinen resurssiopettaja Puumalan ja Keskuskoulu 1.-6.lk kanssa. Järvelän koululla työskentelee kolme koulunkäyntiohjaajaa, joista yhdelle kuuluu myös ip-toiminta. (3 luokanopettajaa, 0,33 laaja-alainen erityisopettaja, 0,17 resurssiopettaja, 3 koulunkäynninohjaajaa). 2026 keväällä perusopetuksen oppilaita on 42 ja 2026 syksyllä perusopetuksen oppilaita on 45.

KK1-6

Keskuskoululla (1.-6.lk) on toiminut usean lukuvuoden ajan yksi pienryhmä suurten ryhmäkokojen, oppilaiden haastavan käytöksen ja oppimisen tuen tarpeiden takia. Toimintaa on kehitetty edelleen, pienryhmää kutsutaan alakoulujen Sisu-toiminnaksi ja siellä voi opiskella oppilaita kaikilta alakouluilta tarpeen mukaisesti. 1.-6. luokat ovat kaksisarjaisia. Tämän hetken oppilasmäärä tiedon mukaan ensi syksynä 2026 aloittava 1.luokka tulee olemaan yksisarjainen. Keskuskoululla toimii myös erityisluokanopettajan vetämä pienluokka vaativan erityisen tuen oppilaille (1.-9.luokat). Oppimisen tuen uudistukseen saatua valtionrahoitusta on voitu hyödyntää mm. niin, että erityisopetuksen resurssia on lisätty. Valmistavan opetuksen toiminta on päättynyt, mutta S2-opettaja opettaa suomenkieltä niille oppilaille, joiden suomenkielentaito ei ole vielä riittävällä tasolla oppimisen sujumiseksi. Keskuskoululla (1.-6.lk) työskentelee koulunkäyntiohjaajia yleisopetuksessa 13, Sisu-luokassa 2 ja pienluokassa 4. (12 luokanopettajaa, 1 Sisu-luokan luokanopettaja, 2 yleisopetuksen erityisopettajaa, 1 pienluokan erityisluokanopettaja, S2-opettaja, 0,25 resurssiopettaja, ja koulunkäynninohjaajia 13 (1.-6.lk:t), 2 (Sisu-luokka), 4 (pienluokka). Henkilökunnan määrä on tarpeen olla talousarviossa 2026 edelleen sama, lukuun ottamatta yhden luokanopettajan vähenemistä syksyn 2026 osalta yksisarjaisen 1.luokan myötä.

Oppilaita 1. luokalla 24, 2. luokalla 34, 3.luokalla 41, 4. luokalla 37, 5. luokalla 32 ja 6. luokalla 51. Kaikilla luokilla on 2 sarjaa. Luvut sisältävät Sisu- ja Jopo-luokkien oppilaat.

KK7-9

Lukuvuonna 2025-2026 Keskuskoululla (7.-9.) on ollut 10 yleisopetuksen luokkaa ja kaksi erityisluokkaa. Yleisopetuksen seitsemänsiä luokkia on 3, kahdeksansia luokkia 4 ja yhdeksänsiä luokkia 3. Erityisluokat ovat joustavan perusopetuksen luokka (JOPO), jolla on max. 12 oppilasta ja vahvan tuen SISU-ryhmä, jolla on max. 10 oppilasta.

Lukuvuonna 2026-2027 Keskuskoululla (7.-9.) jaetaan 7. ja 8. vuosiluokka lähtökohtaisesti kolmeen luokkaan ja 9. luokat ovat 4-sarjaisena. Tämä kuitenkin tarkoittaa sitä, että lv. 26-27 kolmisarjaiset 7. ja 8. luokka jaetaan silti useissa oppiaineissa neljään ryhmään turvallisuus- ja tilasyistä. Näitä oppiaineita ovat kotitalous, käsityö ja kemia. Lisäksi liikuntaryhmät pyritään järjestämään liikuntatunteja toimivuudeltaan parhaiten palvelevalla tavalla.

Koska Keskuskoulun yläkoulu on rakennettu pienenevät ikäluokat huomioon ottaen, luokkien suurin mahdollinen ryhmäkoko on useissa luokissa 20. Lukuvuonna 2025-2026 oppilasmäärän ollessa 191 tilojen neliöt ovat tehokkaassa käytössä. Lukuvuonna 2026-2027 oppilasmäärä kasvaa 195 oppilaaseen.

Oppilasmäärän kehitys – Kaustisen keskuskoulu (7.-9.)

LUKUVUOSI	yht.	7.lk	8.lk	9.lk
2023-2024	171	55	53	63
2024-2025	183	65	60	58
2025-2026	191	66	65	60

2026-2027 (ennuste) 195 64 66 65

Joustavan perusopetuksen JOPO-luokka toimii vakituisena osana Kaustisen sivistystoimen toimintaa. Lukuvuonna 2025-2026 on aloittanut SISU-luokka, jonka toivotaan myös vakiinnuttavan paikkansa yhtenä vahvan oppimisen tuen muotona. Molemmat erityisluokat ovat vuosiluokille 7-9 ja osoittaneet tarpeellisuutensa.

Kaikissa ikäluokissa on oppilaita, jotka hyötyvät joustavan perusopetuksen tuomista mahdollisuuksista peruskoulun päättövaiheessa. JOPO-luokan maksimikoko on 12 oppilasta ja SISU-luokan 10. Koska JOPO- ja SISU-luokat koostuvat tukea tarvitsevista oppilaista ja toimivat koulualueella muista erillään (valkoisen asuinrakennuksen 2. kerroksessa), tulee ryhmässä työskennellä erityisluokanopettajan työparina koulunkäynninohjaaja.

Lukuvuonna 2025 - 26 JOPO luokalla on 11 oppilasta ja SISU-luokalla 7 oppilasta. Lukuvuodelle 2026-2027 paikkoja aukeaa JOPO-luokkaan 6 oppilaalle, jos kaikki 9. luokan oppilaat saavat päättötodistuksen. SISU-luokalle on mahdollista siirtää 4 oppilasta lukuvuodeksi 2026-2027.

JOPO- ja SISU-opetuksen kehittämiseen on varattava resurssia, jotta toiminta saadaan vuosittain muokattua tarpeisin nähdessä oikeanlaiseksi ja oppilaiden tilanteita palvelevaksi. JOPO-toiminnan tarkoitus on olla joustava ja motivoiva väylä perusopetuksen loppuvaiheen suorittamiseksi ja jatko-opintoihin hakeutumisen ja pääsyn varmistamiseksi. SISU-toiminta on vahvaa tukea monihaasteisille oppilaille, joilla usein on sekä oppimisen, että käytöksen haasteita ja kykenemättömyyttä toimia ikätasoisesti.

Oppilaita on 7. luokalla 67 (3 sarjaa), 8.luokalla 65 (4 sarjaa) ja 9. luokalla 60 (3 sarjaa).

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Peruskoulujen rehtorit	2	2	2	2	2
Apulaisrehtorit	4	4	4	4	4
Luokanopettaja	14	16	17	17	17
Tuntiopettaja päätoim	2	2	0	0	0
Tuntiopettaja määräaik päät	1	1	1	1	1
Tuntiopettaja sivutoim	1	1	3	1	1
Lehtorit	10	10	11	11	11
Yhteiset lehtorit pk + lu	4	4	4	4	4
Tuntiopettaja päätoim	1,5	2	2	2	2
Tuntiopettaja sivutoim	1	0	0	0	0
Jopo-opettaja	1	1	1	1	1
Erityisopettajat	5	5	6	6	6
Koulunkäynninohjaaja vak	18	18	21	21	21
Koulunkäynninohjaaja määräaik	12	6	5	5	5
Jopo-ohjaaja	1	1	1	1	1
Koulusihteerit	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Valmo, opettaja	1	0	0	0	0
Valmo, ohjaaja	1	0	0	0	0
S2-opettaja	0	1	1	1	
Sisu-opettaja	0	1	1	1	
Sisu-ohjaaja			1	1	1
Yhteensä	80,1	75,6	81,6	79,6	77,6

Asiakas

Tavoite

Oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada tulevaisuuden jatko-opintovalmiudet.

Toimenpide Alkuopetuksessa tarvittava määrä henkilökuntaa oppilaiden koulupolun tukemisen alkuun.

Mittarit

Koulunkäynti ja opiskelu sujuu 1.luokan (viimeistään 2.luokan) loppuun mennessä.

Tavoite

Tavoite

Oppilas saa perusopetuksen päätteeksi perusopetuksen päättötodistuksen.

Toimenpide Riittävä ja oikea-aikainen oppimisen tuki kaikille oppilaille.

Mittarit

100 % ikäluokasta saa peruskoulun päättötodistuksen.

Tavoite

Tavoite

9. luokkalaisten pääsy 2. asteen koulutushaussa ensimmäisen hakutoiveen mukaiseen oppilaitokseen.

Toimenpide Riittävä ja oikea-aikainen opinto-ohjaus.

Mittarit

Tavoite

Vähintään 80 % saavuttaa ensimmäisen hakutoiveen jatko-opinnoissa.

Tavoite

9. luokkalaiset jatkavat oppivelvollisuuttaan toisen asteen oppilaitoksissa.

Toimenpide Alkuopetuksesta yläkouluun oppilaalle taataan oikeus laadukkaaseen opetukseen, oppimisjärjestelyihin, oikea-aikaiseen tukeen ja yksilölliseen opinto-ohjaukseen.

Mittarit

Tavoite

Sijoittumisaste

100

Henkilöstö

Tavoite

Henkilöstö ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan ja toimintaansa.

Toimenpide Henkilöstöä kannustetaan aktiivisesti pitämään yllä ja kehittämään ammattitaitoaan.

Mittarit

Tavoite

Koulutuslaskelma

Prosessit

Tavoite

Kerhotoiminta on kiinnostavaa ja aktivoi oppilaita.

Toimenpide Tarjotaan oppilaille monipuolisesti kerhoja ja kartoitetaan kerhotoiveita.

Mittarit

Tavoite

Kerhotoimintaan osallistuu vähintään 20 % Järvelän oppilaista.

75

Kerhotoimintaan osallistuu vähintään 20 % Puumalan oppilaista.

30

Kerhotoimintaan osallistuu vähintään 20 % KK7-9 oppilaista.

20

Kerhotoimintaan osallistuu vähintään 20 % KK1-6 oppilaista.

45

Tavoite

Koulujen oppilaskunnat toimivat aktiivisesti.

Toimenpide Varmistetaan riittävä resurssi ja tuki oppilaskunnan ohjaaville opettajille. Varmistetaan, että oppilaskuntaan osallistumalla oppilaat saavat aitoja vaikuttamiskokemuksia ja – mahdollisuuksia.

Mittarit

Tavoite

Palautekysely.

Tavoite

Opiskeluhyväksyntä yhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden kanssa on toimivaa.

Toimenpide Järjestetään säännöllisesti tapaamisia toimijoiden välillä. Pyritään lisäämään myös vapaamuotoista kokoontumista ja neuvonpitoa matalalla kynnyksellä koulun ja oppilashuollon välillä, jotta prosessit pysyvät sujuvina.

Mittarit

Tavoite

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän arvio.

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Henkilöstön jaksaminen oppilaiden tuen tarpeiden ja käyttäytymisen haasteiden takia. Lisäksi erityisen tuen oppilaiden tuen tarpeet kasvattavat tarvittavien koulunkäyntiohjaajien määrää.

Perusopetuksen isot ryhmäkoot ja yläkoulun sarjaisuus: pedagoginen ja tilojen käyttöön liittyvä näkökulma.

Kunnan taloudellisten resurssien riittävyys.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	461 847	490 280	408 273
Myyntituotot	409 474	482 146	384 993
Maksutuotot	2 140	2 800	2 000
Tuet ja avustukset	49 971	5 334	21 280
Muut toimintatuotot	263	0	0
Toimintakulut	-5 570 163	-5 478 242	-5 914 216
Henkilöstökulut	-3 498 156	-3 555 654	-3 838 885
Palkat ja palkkiot	-2 835 250	-2 890 419	-3 138 575
Henkilösivukulut	-662 905	-665 235	-700 310
Palvelujen ostot	-1 132 481	-1 069 840	-1 123 874
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-116 745	-126 150	-132 804
Muut toimintakulut	-822 781	-726 598	-818 653
Toimintakate	-5 108 316	-4 987 962	-5 505 943
Poistot ja arvonalentumiset	-1 627	-445	-1 140
Tilikauden tulos	-5 109 944	-4 988 407	-5 507 083
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 109 944	-4 988 407	-5 507 083

Lukiot

tilivelvollinen rehtori Ilona Salomaa-Uusitalo

3301 Musiikkilukio

3302 Lukion kulttuurituotanto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kaustisen musiikkilukio on oman ja kunnan strategian mukaisesti valtakunnallisesti vetovoimainen toisen asteen koulu, jonka tehtävänä on laadukkaan ja luovan osaamisen syventäminen sekä sen jakaminen muille oppimisympäristöille. Musiikkilukio välittää kansanmusiikkiperinnettä paikalliset juuret huomioiden. Kaustinen ja Kaustisen musiikkilukio tunnetaan sykkeestään ja soinnistaan. Musiikkilukiassa opintosuunnitelma laaditaan opiskelijan yksilöllisiä vahvuuksia ja oppimista tukien.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Rehtori	1	1	1	1	1
Lehtori	8	8	8	8	8
Lehtori po ja lukio	3	4	4	4	4
Tuntiopettaja päätoiminen	8	8	8	8	8
Tuntiopettaja muut aineet sivutoimi	2	3	2	2	2
Tuntiopettaja musiikki sivutoimi	17	15	14	14	14
Koulusihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Erityisopettaja	0,2	0,2	0,4	0,4	0,4
Yhteensä	42,6	39,6	37,8	37,8	37,8

Asiakas	
Tavoite	
Opiskelijan hyvinvointi	
Toimenpide	Yksilöllisesti laaditut opinto-ohjelmat, opiskelijan vahvuuksien löytäminen ja tukeminen. Oppimaan oppimisen taidot. Oman oppimisen arviointi.
Mittarit	Tavoite
Opiskelijälähtöiset palvelut	
Opiskelumotivaatio	
Oppimisen tuen vahvistaminen	
Oikeus tukiopeutukseen	
Kyselytutkimus opiskelijoille 2 krt. lukuvuodessa	
Tavoite	
Opiskelijan osaaminen	
Toimenpide	Opiskelijan osaaminen digitaalisesta maailmasta. Opiskelijan digitaalisten välineiden hallinta.
Mittarit	Tavoite
Digitaalisten opetussisältöjen ja välineiden käyttöosaamisen varmistaminen	

Yleissivistuksen vahvistaminen	
Tavoite	
Opiskelijan osallistaminen	
Toimenpide	Tiimit, opiskelijakuntatoiminta, tutorryhmät, ja opiskeluhuoltoryhmä. Erilaiset tapahtumat ja konsertit. Yrittäjyyskasvatus.
Mittarit	Tavoite
Yhteisöllisyys ja turvallisuus	
Aktiivinen osallistaminen ja osallistuminen	
Opiskelijoiden opintojen ja jatko-opintokelpoisuuden seuranta	
Musiikkilukion Tuki ry. yhteistyökumppanina	
Tavoite	
Opiskelijamäärään panostaminen	
Toimenpide	Kevään opiskelijahaastattelut. Tehokas viestintä- ja markkinointityö. Opiskelijoiden osallistaminen tiedotustiimiin.
Mittarit	Tavoite
Uuden oppimisympäristön vetovoimaisuus, laadukkuus ja monipuolisuus.	
Kilpailukykyisyys, houkuttelevuus	
Lisä/jatkuvahaku	
Henkilöstö	
Tavoite	
Hyvinvoiva, osaava ja sitoutunut henkilöstö	
Toimenpide	Vuotuiset aineryhmäkeskustelut. Täydennyskoulutukset työnantajan harkinnalla. Opiskelijalähtöinen ja utelias opettaja. Etäopetusvalmiudet.
Mittarit	Tavoite
Yhteinen vahva tahtotila kehittämisen suunnasta	
Oman osaamisen kehittyminen ja ylläpitäminen	
Opettajan ammattikuvan vahvistuminen	
Tavoite	
Henkilöstön digiosaaminen	
Toimenpide	Digitalisaation hyödyntäminen tavoitteellisesti. Digitaalisten oppimissisältöjen tunteminen. Lukiossa tvv-vastaava.
Mittarit	Tavoite
Riittävät resurssit	
Henkilökunnan digiosaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen	
Tavoite	
Lukiotoiminnan taloudellisuus	
Toimenpide	Talousarviovalmistelu. Mahdollinen hankerahoitus.
Mittarit	Tavoite

Budjetoinnin onnistuminen hankkeet huomioiden.

Opiskelijakehitys	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027
	152	185	190	185	190

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kunnan taloudellisten resurssien riittävyys.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	74 337	21 000	36 000
Myyntituotot	8 890	7 000	9 000
Tuet ja avustukset	44 165	0	0
Muut toimintatuotot	21 282	14 000	27 000
Toimintakulut	-1 969 138	-1 905 234	-1 867 801
Henkilöstökulut	-1 357 899	-1 328 550	-1 276 818
Palkat ja palkkiot	-1 121 711	-1 093 154	-1 056 496
Henkilösivukulut	-236 189	-235 396	-220 322
Palvelujen ostot	-214 691	-193 422	-196 981
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 309	-38 850	-37 850
Muut toimintakulut	-360 239	-344 412	-356 152
Toimintakate	-1 894 800	-1 884 234	-1 831 801
Tilikauden tulos	-1 894 800	-1 884 234	-1 831 801
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 894 800	-1 884 234	-1 831 801

Muu opetustoimi ja toisen asteen yhteistyö

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila
 3401 Toisen asteen yhteistyö
 3501 Kansalaisopisto
 3502 Musiikkioppilaitokset

Palvelusuunnitelman kuvaus

Perhonjokilaakson kansalaisopisto

Kaustisen kunta kuuluu Perhonjokilaakson kansalaisopistoon. Kansalaisopiston koulutustehtävänä on tukea elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta sekä edistää alueen asukkaiden terveyttä, hyvinvointia ja sosiaalista selviytymistä. Koulutustehtävänsä toteuttamiseksi kansalaisopisto pyrkii mahdollistamaan joustavan, paikallisuutta korostavan sekä yhteiskunnan muutosta seuraavan oppimisympäristön toiminta-alueensa asukkaille. Kansalaisopistossa voi oppia tietoja ja taitoja, jotka ovat tarpeellisia kansalaiselämässä ja jotka antavat pohjaa jatko-opiskelulle sekä edistävät itseopiskelua ja itsensä kehittämistä. Kunnalla on oppilaspaikkoja Keski-Pohjanmaan konservatoriossa 45.

Kansalaisopisto ei ole ilmoittanut vielä talousarviolukuja vuodelle 2026.

Kansalaisopiston menojen kustannuskehitys Kaustisen osalta

TP2020	TP2021	TP2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026
-50.552	-55.997	-67.617	-81.744	-81.818	-78.539	-78.539

Kansalaisopiston vuoden 2025 kustannusten jako/arvio:

Kunta	Asukkaita	Prosenttiosuus	Oppituntiarvio
Halsua	1 013	9	567
Kaustinen	4 137	39	2 457
Perho	2 478	24	1 512
Veteli	2 936	28	1764

- oppitunnin hinta 31,97 €/h.

Kansalaisopiston rahoitus 2025:

Toimintakulut	515.282 €
Valtionosuus	240.000 €
Kurssimaksut	68.000 €
Tuet ja avustukset valtiolta	3.000 €
Kuntien osuus	204.282 €
Vetelin kunnan osuus 5 %	2.900 €
Jaetaan kuntien kesken	201.382 €

Keski-Pohjanmaan Konservatorio

Keski-Pohjanmaan Konservatorion toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Keski-Pohjanmaan Konservatorio on tuntiperusteista valtionosuutta saava maakunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa ensisijaisesti lasten ja nuorten vapaa-ajalla taiteen perusopetuksen musiikin ja tanssin

laajan oppimäärän mukaista opetusta sekä siihen liittyvien taidemuotojen opetusta.

Keski-Pohjanmaan Konservatorio tuottaa jäsenkuntansa lapsille ja nuorille tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta, joka antaa hyvän pohjan musiikin ja tanssin elinikäiseen harrastamiseen ja itseilmaisuun, sekä antaa valmiudet hakeutua musiikin ja tanssin ammattiopintoihin, ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Opetus kehittää oppilaan henkilökohtaisia valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin ja tanssin harrastamiseen sekä tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

Jäsenkunta Kaustiselle on varattuna yhteensä 55 oppilaspaikkaa Keski-Pohjanmaan Konservatorion taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opintoihin.

Taiteen perusopetus on järjestelmänä vakiintunut ja ainutlaatuinen koulutus- ja harrastusmuoto, joka on osoittanut arvoaan jo vuosikymmeniä. Taiteen perusopetus on osa Suomen koulutusjärjestelmää, perustuu opetussuunnitelmaan ja siitä säädetään laissa ja asetuksessa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Keski-Pohjanmaan Konservatorion toiminta taiteen perusopetuksen toteuttajana tuo kuntaan elinvoimaa ja elävyyttä, vetovoimaa, hyvinvointia lapsille ja nuorille, vahvistaa kunnan kehitystyötä ja palvelutuotantoa. Hyvä ja laadukas opetus tarjoaa onnistumisen ja oppimisen kokemuksia, joilla on pitkäkestoisia vaikutuksia lapsen ja nuoren identiteetin kehittymiselle. Harrastukseen voidaan sitoutua jopa yli kymmeneksi vuodeksi. Taideharrastukset lisäävät ja edistävät tutkitusti hyvinvointia. Musiikin ja tanssin kuten myös muiden taiteenalojen opinnot kehittävät lasten ja nuorten luovaa ja kriittistä ajattelua, esiintymistaitoja, teknologia-, vuorovaikutus- ja ryhmätyöskentelytaitoja sekä empatia- ja yrittäjyystaitoja, jotka on nostettu esiin myös tulevaisuuden työelämätaitoina.

Kaustisen opetuspisteessä aloitti 4 uutta oppilasta syksyllä 2025, joten kunnan lapsia ja nuoria on taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opintojen parissa syksyllä 2025 kaikkiaan 55 oppilasta. Varhaisiän musiikkikasvatuksen parissa on yhteensä 19 lasta. Konservatorion konsertteja oli Kaustisella lukuvuoden aikana 22.

Kuntaosuusmaksuksi 1.8.2025 alkaen vahvistettu 1.200 euroa / oppilas.

Konservatorion Kaustisen oppilasmäärät

Lukuvuosi	Määrä musiikki / tanssi	Pyrkinyt / hyväksytty
Lukuvuosi 2017 – 2018	35/29	11/5
Lukuvuosi 2018 – 2019	35/10	13/5
Lukuvuosi 2019 – 2020	33/-	9/2
Lukuvuosi 2020 – 2021	36/-	13/7
Lukuvuosi 2021 – 2022	33/-	ei tiedossa
Lukuvuosi 2022 - 2023	30/34	ei tiedossa
Lukuvuosi 2023 - 2024	24/1	7/3
Lukuvuosi 2024 - 2025	54/1	6/4
Lukuvuosi 2025 - 2026	55/4	9/4

Asiakas		
Tavoite		
Kansalaisopisto tuottaa monipuolisesti palveluja kuntalaisillemme.		
Toimenpide	Opetustunteja järjestetään Kaustisella asukasmäärän suhteessa.	
Mittarit		Tavoite
Vähintään 2 400 h/vuosi		2 400
Tavoite		

Konservatoriossa kuntalaisilla on mahdollisuus opiskella musiikkia taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisesti suunnitelmallisesti.

Toimenpide Oppilaspaikoista täytettynä on suurin osa. (kopio)

Mittarit

Tavoite

Oppilaspaikkoja täytettynä vähintään 50.

5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Taloudellinen resurssi

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakulut	-140 932	-113 236	-140 536
Palvelujen ostot	-140 767	-113 236	-140 536
Muut toimintakulut	-165	0	0
Toimintakate	-140 932	-113 236	-140 536
Tilikauden tulos	-140 932	-113 236	-140 536
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-140 932	-113 236	-140 536

Kirjasto

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila
 3601 Kirjasto
 3606 Säpinää satutunneille
 3607 Kulttuurikehtona lukeva Kaustinen 25-26

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kirjasto tuottaa lakisääteistä ja laadukasta peruspalvelua sekä kehittää toimintaansa luovasti, aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti. Kirjasto tarjoaa jokaisen saataville ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman sekä edistää asukkaiden lukemista, tiedonhankintaa, elinikäistä oppimista ja hyvinvointia tarjoamalla käyttöön ajanmukaiset ja asiakkaiden tarpeita ja aikatauluja vastaavat niin fyysiset kuin sähköisetkin kirjastopalvelut. Perinteisten kirjastopalveluiden lisäksi kirjasto tuottaa kulttuurielämyksiä ja vuorovaikutteisia palveluja. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492)

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kirjastonjohtaja	1	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	2	2	2	2	2
Yhteensä	3	3	3	3	3

Asiakas	
Tavoite	
LAADUKAS: Laadukkaat, mutta taloudellisesti tuotetut kirjastopalvelut.	
Toimenpide	Vastuualueen talousarvion aktiivinen seuraaminen ja talousarviossa pysyminen.
	Kokoelman uudistaminen.
	Tapahtumatuotanto.
	Hanketoiminta.
	Kulttuurikehtona lukeva Kaustinen -hanke.
	Uusi kirjastojärjestelmä sujuvoittamaan toimintaa.
Mittarit	
Tavoite	
Tapahtumien määrä	100
Hankerahoitus	3
Toteumat ja osavuosisikatsaukset	
Kokoelman käytettävät määrärahat, hankintamäärät ja poistot	

Prosessit	
Tavoite	
LUOVA : luovasti kehittävä, osallistava ja yhteisöllistävä kirjasto.	
Toimenpide	Luonteva yhteistyö paikallisten sidosryhmien kanssa.
	Toimimme aktiivisena tapahtumaympäristönä.
	Toimintaa kehittävä hanketyö.

Elävä kulttuuriperintö näkyy tapahtumissa, näyttelyissä ja hanketyössä.	
Mittarit	Tavoite
Tapahtumien määrä	100
Yhteistyötahojen määrä	
Ulkopuolisten tahojen järjestämien tapahtumien määrä kirjastossa	40
Hankerahoitus	3
Osallistujaluvut	1 500

Talous	
Tavoite	
LUONNOLLINEN: Luonnollista ja asiakaslähtöistä kirjastopalvelua ja -tarjontaa	
Toimenpide	Monipuolinen ja selkeä viestintä.
	Houkuttelevat tapahtumat.
	Panostetaan sujuvaan palvelukokemukseen.
	Hanketoiminta
Mittarit	Tavoite
Osallistujaluvut	1 500
Kokonaislainausmäärä	76 500
Tapahtumien määrä	100
Fyysisten käyntien määrä	28 000
Asiakaskysely	50

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kirjaston palveluaukioloaikojen ylläpitäminen sekä henkilökunnan jaksaminen vajaan henkilöstöresurssin aikoina, talousresurssien riittävyys, mahdolliset omatoimikirjaston väärinkäytöt.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	5 468	5 295	8 572
Tuet ja avustukset	1 801	2 795	4 572
Muut toimintatuotot	3 667	2 500	4 000
Toimintakulut	-282 695	-284 180	-286 832
Henkilöstökulut	-134 554	-136 856	-143 115
Palkat ja palkkiot	-105 858	-106 613	-112 845
Henkilösivukulut	-28 697	-30 243	-30 270
Palvelujen ostot	-25 841	-23 127	-28 158
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 397	-51 400	-43 443
Muut toimintakulut	-74 903	-72 797	-72 116
Toimintakate	-277 227	-278 885	-278 260
Poistot ja arvonalentumiset	-2 601	-1 560	-940
Tilikauden tulos	-279 828	-280 445	-279 200
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-279 828	-280 445	-279 200

Liikunta ja urheilu

tilivelvollinen vapaa-aikasihteeri Aija Järvenpää

3701 Liikuntapalvelut

3703 Urheilutalo

3707 Harrastuksista ystäviä ja eväitä elämään

3709 Iloa arkeen liikunnasta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikuntatoimi seuraa ja arvioi liikuntapalveluja, joita tehdyn sopimuksen mukaisesti monipuolisesti tuottaa kaikille kuntalaisille urheiluseura Kaustisen Pohjan-Veikot. Liikuntatoimi koordinoi yhdessä urheiluseuran kanssa urheilutalon toimintaa ja tuottaa itse kuntalaisille täydentäviä liikuntapalveluja sekä tukee myös muiden järjestäjien tuottamaa liikuntatoimintaa avustuksin. Tavoitteena on kaikkia kuntalaisia aktivoiva toiminta.

Liikuntatoimen talousarvioon sisältyvät vuoden 2026 mukaiset avustuspäärahavaraukset, joiden jakamisesta päättää sivistyslautakunta.

Kohde/Saaja	Kust.paikka	Summa
Liikuntatoimen pienavustukset, stltk	3701	5.000

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vapaa- aikasihteeri	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Liikuntaneuvoja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	1	1,1	1,1	1,1	1,1

Asiakas	
Tavoite	
Monipuoliset liikuntapalvelut (seura, kunnan oma toiminta, muut toimijat) aktivoivat kuntalaisia liikkumaan.	
Toimenpide	Seura järjestää monenlaisia liikuntapalveluja kuntalaisille, liikuntatoimen omat toteutukset täydentävät tarjontaa.
Mittarit	Tavoite
Sivistyslautakunnan arviointi vapaa-aikasihteerin ja seuran toimintakertomusten ja esittelyn perusteella.	5

Asiakas, Henkilöstö	
Tavoite	
Tieto liikuntapalveluista kuntalaisille sekä kunnan omana toimintana järjestetyistä liikuntapalveluista saavuttaa kuntalaiset.	
Toimenpide	Käytetään monipuolisia viestintävälineitä tiedotuksen tehostamiseksi ja kehitetään tiedotusta yhteistyössä urheiluseuran kanssa.
Mittarit	Tavoite
Sivistyslautakunnan arviointi vapaa-aikasihteerin ja seuran toimintakertomusten perusteella.	5

Prosessit

Tavoite		
Omana toimintana järjestetyt toiminnot ovat monipuolisia.		
Toimenpide	Järjestetyt kerhot, leirit ja tapahtumat täydentävät ostopalvelusopimuksella tuotettuja palveluja monipuolisesti huomioiden erilaisia kuntalaisten kohderyhmiä.	
Mittarit		Tavoite
Vapaa-aikasihteerin selvitys toteutuneista liikuntakerhoista, -tapahtumista, -leireistä, uimakouluista sekä kuntolaatikkosuorituksista ja niiden osallistujista		5
Tavoite		
Urheilutalon ja liikunta-alueiden monipuolinen, kustannustehokas ja tasapuolinen käyttö.		
Toimenpide	Yhteistyössä urheiluseuran kanssa toteutettu urheilutalon ja liikunta-alueiden käytön koordinointi tukee tasapuolisesti kaikkien kuntalaisten liikkumista.	
Mittarit		Tavoite
Sivistyslautakunnan arviointi vapaa-aikasihteerin ja seuran toimintakertomusten perusteella.		5
Talous		
Tavoite		
Liikuntapalveluihin käytetty resurssi tuottaa kuntalaisille hyvinvointia ja kannattaa tuotos/panos -suhteessa.		
Mittarit		Tavoite
Sivistyslautakunnan lyhyen aikavälin arvio ja pitkällä aikavälillä saadut hyvinvointikertomuksen tunnusluvut.		5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Henkilöstö- ja talousresurssien riittävyys.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	127 711	105 956	96 521
Myyntituotot	85 036	73 281	68 721
Maksutuotot	8 845	9 000	9 000
Tuet ja avustukset	13 666	8 375	4 800
Muut toimintatuotot	20 165	15 300	14 000
Toimintakulut	-382 820	-294 089	-327 202
Henkilöstökulut	-60 039	-49 972	-62 962
Palkat ja palkkiot	-35 614	-28 628	-39 847
Henkilösivukulut	-24 425	-21 344	-23 115
Palvelujen ostot	-81 229	-81 449	-79 563
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 946	-3 400	-6 459
Avustukset	-5 000	-3 500	-5 000
Muut toimintakulut	-234 605	-155 768	-173 218
Toimintakate	-255 108	-188 133	-230 681
Tilikauden tulos	-255 108	-188 133	-230 681
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-255 108	-188 133	-230 681

Nuorisotyö

tilivelvollinen vapaa-aikasihteeri Aija Järvenpää

3801 Nuorisopalvelut

3803 Nuorisovaltuusto

3804 Etsivä nuorisotyö

3813 Harrastuksista iloa ja elämyksiä

3814 Kehittyvä Kaustisen nuorisotyö

3815 HSM Kaustinen

Palvelusuunnitelman kuvaus

Nuorisopalvelut tarjoavat lapsille ja nuorille laadukkaita vapaa-ajanpalveluita sekä mahdollisuuksia monipuoliseen harrastamiseen. Toiminta perustuu tiiviiseen yhteistyöhön nuorisotyötä tekevien järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Näiden toimijoiden nuorisotyötä tuetaan myös avustusten myöntämisen kautta.

Kunnassa panostetaan nuorten hyvinvointiin muun muassa vahvistamalla koulunuorisotyötä sekä kehittämällä ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä.

Nuorisotoimen talousarvio sisältää vuodelle 2026 varatut avustuserärahat, joiden jakamisesta vastaa sivistyslautakunta.

Kohde/Saaja	Kust.paikka	Summa
Nuorisotoimen pienavustukset, stltk	3801	5.000

Etsivä nuorisotyö on osa erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten arjessa ja tarjota heille turvallinen, luottamuksellinen aikuiskontakti. Työn keskiössä on nuoren yksilöllinen tukeminen – yhdessä hänen kanssaan etsitään ratkaisuja elämän haasteisiin ja kysymyksiin sekä autetaan löytämään ja saavuttamaan tarvittavat palvelut.

Etsivän nuorisotyön ensisijainen kohderyhmä ovat alle 29-vuotiaat nuoret, jotka ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella tai tarvitsevat muuten tukea palveluihin ohjautumisessa. Työ perustuu aina nuoren omaan tahtoon ja suostumukseen – etsivä nuorisotyö on vapaaehtoista ja tapahtuu nuoren ehdoilla, osana varhaisen tuen kokonaisuutta.

Kaustinen, Veteli ja Halsua toteuttavat etsivää nuorisotyötä yhteistyössä. Alueella työskentelee yksi etsivä nuorisotyöntekijä, ja toimintamalli on vakinaistettu. Isäntäkuntana toimii Vetelin kunta. Toimintaa on tuettu vuosittain Aluehallintoviraston myöntämällä 25 000–30 000 euron avustuksella.

Kirjanpito kohdistaa sivistystoimen sisäisiin vuokramenoihin tiettyjen kunnan rakennusten kulut yleishyödyllisten yhdistysten ym. käytön takia. Sen vuoksi nuorisotoimen sisäisiin vuokrakustannuksiin on lisätty 1/3 Keltaisen talon sisäisistä vuokramenoista (4H:n nuorille järjestämän kerhotoiminnan toteutuspaikka). Kyseisestä rakennuksesta 2/3 sisäisistä tilavuokrista on lisätty iltapäivätoiminnan sisäisiksi vuokramenoiksi.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vapaa-aikasihteeri	0,25	0,4	0,4	0,4	0,4
Koulunuorisotyöntekijä, hankerahoitus	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Yhteensä	1,05	1,2	1,2	1,2	1,2

Henkilöstö

Tavoite

Omana toimintana järjestetyt toiminnot ovat monipuolisia. Yhteistyö järjestöjen kanssa on vaikuttavaa.		
Toimenpide	Järjestetyt kerhot, leirit ja tapahtumat huomioivat monipuolisesti erilaisia lasten ja nuorten kohderyhmiä ja täydentävät avustuksia antavien järjestöjen ja yhdistysten järjestämää lapsi- ja nuorisotyötä. Toteutetaan yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimijoiden ja järjestöjen kanssa.	
Mittarit		Tavoite
Vapaa-aikasihteerin selvitys toteutuneista kerhoista, tapahtumista, leireistä ja niiden osallistujista.		
Tavoite		
Koulunuorisotyö ja ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö auttavat tukea tarvitsevien nuorten arkea.		
Toimenpide	Koulunuorisotyöntekijän työpanos ja myönnetty hankerahoitus.	
Mittarit		Tavoite
Koulunuorisotyöntekijän kontaktit nuorten kanssa kasvavat ja arjen toiminta jäsentyy.		5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Henkilöstö- ja talousresurssien riittävyys.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	18 323	80 200	37 012
Myyntituotot	234	4 200	400
Maksutuotot	27	0	0
Tuet ja avustukset	18 061	76 000	36 612
Toimintakulut	-115 894	-171 031	-135 915
Henkilöstökulut	-54 651	-94 917	-79 550
Palkat ja palkkiot	-37 188	-71 993	-60 186
Henkilösivukulut	-17 463	-22 924	-19 364
Palvelujen ostot	-28 351	-37 914	-30 061
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 391	-4 465	-3 948
Avustukset	-15 000	-15 000	-5 000
Muut toimintakulut	-16 501	-18 735	-17 356
Toimintakate	-97 572	-90 831	-98 903
Tilikauden tulos	-97 572	-90 831	-98 903
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-97 572	-90 831	-98 903

Kulttuuritoiminta

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila

3901 Kulttuuripalvelut
3903 Kansantaiteenkeskus
3905 Kansansoitinmuseo
3909 LYKKY-lastenkulttuurikeskus
3910 Lykkyä Pohjois-Pohjanmaalle, Rieska-leader
3911 Lykkyä Pohjois-Pohjanmaalle, Keskipiste-leader
3912 LYKKY K-P 2026

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kaustisen kunta tukee paikallisia kulttuurintuottajia ja edistää kulttuurin harrastamista ja elämyksiä kuntalaisille. Kulttuuripalvelujen tavoitteena on vahvistaa Kaustisen asemaa Suomen johtavana kansankulttuurikuntana, jossa eri kulttuurilajien ja taiteen muotojen välinen vuoropuhelu on rohkeaa ja innovatiivista.

Vuoden 2019 alussa perustettu Lastenkulttuurikeskus Lykky on Keski-Pohjanmaan alueella toimiva, lastenkulttuuriin erikoistunut verkosto. Keskusta ylläpitää Kaustisen kunta yhteistyössä Vetelin, Perhon, Halsuan, Lestijärven, Toholammin kuntien ja Kokkolan kaupungin kanssa. Lisäksi vuosien 2025-2027 aikana toteutetaan Lykkyä Pohjois-Pohjanmaalle hankkeita.

Lykyn tehtävänä on tuoda saavutettavaa taidekasvatusta lasten ja nuorten arkeen sekä lisätä heidän hyvinvointiaan taiteen ja kulttuurin keinoin. Toiminnan painopisteenä on elävän kulttuuriperinnön vaaliminen. Lykky järjestää alueen kouluihin ja varhaiskasvatukseen kulttuurikasvatussuunnitelmien mukaista työpaja- ja esitystoimintaa, jotta kaikki lapset ja nuoret tavoitetaan tasapuolisesti. Lisäksi se koordinoi koulu- ja päiväkotikonsertteja sekä muita tapahtumia, ja rakentaa verkostoa alueen lastenkulttuuritoimijoiden ja ammattilaisten kesken.

Kulttuuritoimen talousarvioon sisältyvät vuoden 2026 mukaiset avustuspäärahavaraukset, joiden jakamisesta päättää sivistyslautakunta.

Kohde/Saaja	Kust.paikka	Summa
Kulttuuritoimen pienavustukset, stltk	3901	5.000
Kulttuuripalkinto, stltk	3901	500

Kaustisen sivistyslautakunta on päätöksessään (§ 51, 23.8.2022) sitoutunut Lykyn ylläpitoon ja rahoitukseen. Kunnan vuoden 2026 rahoitusosuus on 5 535 €, ja toimintaan haetaan valtionosuutta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Mikäli valtionosuutta ei myönnetä, toiminta sopeutetaan kuntien omavastuuosuuksien mukaiseksi.

Lisäksi kirjanpito kohdistaa kulttuuritoiminnan sisäisiin vuokramenoihin tiettyjen kunnan rakennusten kulut yleishyödyllisten yhdistysten käytön takia (Marttala, Kanteleverstas).

Kirjanpidollisesti Kansantaiteenkeskukselle mahdollisesti myönnettävä avustus on kulttuuritoiminnassa omalla kustannuspaikalla 3903, asian valtuusto päättää talousarviokäsittelyn yhteydessä, mutta kyseiselle kustannuspaikalle on tästä varauksena kirjattu vuodelle 2026 Rakennusvuokrat -kohtaan 13.470 €.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Vapaa-aikasihteeri	0,25	0	0	0	0
Kulttuurikoordinaattori	0	0	0,4	0,4	0,4
Yhteensä	0,25	0	0,4	0,4	0,4

Prosessit	
Tavoite	
Kunnan kulttuuritoiminta suunnitelmallisuus	
Toimenpide	Elävä kulttuuriperintö -strategia
Mittarit	Tavoite
Strategian mukainen toiminta	5

Talous	
Tavoite	
Kunta tukee kaustislaisia kulttuurintuottajia.	
Toimenpide	Kunnan kulttuuriavustukset ja kulttuuripalkinto
Mittarit	Tavoite
Kunta jakaa pienkulttuuriavustukset.	5
Kulttuuriavustuksien käyttö on vaikuttavaa	5
Tavoite	
Kunta mahdollistaa monipuolista kulttuurituotantoa ja tapahtumatuotantoa tukemalla valtuuston talousarviokäsittelyssä suoraan kulttuurintuottajia.	
Toimenpide	Avustuksia tapahtumatuotantoon ja kulttuuritoimintoihin jaetaan suorina valtuustokäsittelyavustuksina.
Mittarit	Tavoite
Kulttuuritoimintaan annettu panostus säilyy vähintään samansuuruisena.	5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kunnan taloudellisten resurssien riittävyys.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	3 600	27 983	170 020
Myyntituotot	0	27 983	20 000
Tuet ja avustukset	3 600	0	150 020
Toimintakulut	-236 878	-107 595	-275 398
Henkilöstökulut	-15 887	-21 406	-127 866
Palkat ja palkkiot	-5 026	-12 056	-100 152
Henkilösivukulut	-10 862	-9 350	-27 714
Palvelujen ostot	-13 646	-27 094	-61 487
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 118	-800	-1 450
Avustukset	-143 000	-5 500	-5 500
Muut toimintakulut	-63 226	-52 795	-79 095
Toimintakate	-233 278	-79 612	-105 378
Tilikauden tulos	-233 278	-79 612	-105 378
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-233 278	-79 612	-105 378

Elokuvatoiminta

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	6 843	0	0
Myyntituotot	4 743	0	0
Tuet ja avustukset	2 100	0	0
Toimintakulut	-15 641	0	0
Henkilöstökulut	-8 908	0	0
Palkat ja palkkiot	-4 781	0	0
Henkilösivukulut	-4 127	0	0
Palvelujen ostot	-2 974	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12	0	0
Muut toimintakulut	-3 747	0	0
Toimintakate	-8 798	0	0
Tilikauden tulos	-8 798	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-8 798	0	0

Hyvinvoinnin edistäminen

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila

3400 Hyvinvoinnin edistäminen

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hyvinvoinnin edistäminen on koko kunnan laaja-alainen ja poikkihallinnollinen tehtävä, jossa hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla, sekä yhteistyössä paikallisen ja alueellisten toimijoiden kanssa. Kuntastrategian mukaisesti hyvinvoinnin edistämisen tehtäväkentällä on asukkaiden viihtyisyyttä ja monipuolista palvelutarjontaa edistävät toimet, jossa keskiössä ovat mm. yhteisöllisyyden kasvattaminen ja osallisuuden vahvistaminen, vapaa-ajan palvelutarjonta, kansainvälisyys sekä kestävä toiminta.

LUOVAA: palveluja tarjotaan monipuolisesti, perustuen kuntalaisten toiveisiin

LAADUKASTA: palvelutarjonnassa huomioidaan eri ikä- ja erityisryhmät

LUONNOLLISTA: toteutetaan lähiretkiä

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Hyvinvointikoordinaattori		0,4	0,6	0,6	0,6
Yhteensä		0,4	0,6	0,6	0,6

Asiakas	
Tavoite	
Hyvinvoinnin edistämisen toimintasuunnitelma	
Mittarit	Tavoite
Palveluihin osallistuminen.	
Tavoite	
Monipuoliset hyvinvointia lisäävät palvelut	
Toimenpide	Kuntalaiskysely
Mittarit	Tavoite
Kyselyn tulokset hyvällä tasolla.	5
Tavoite	
Hyvinvoinnin edistämisen toimintasuunnitelma	
Toimenpide	Vuosikellon laatiminen
Mittarit	Tavoite
Laaditaan vuosikello	5
Tavoite	
Kuntalaisten osallistaminen hyvinvointipalvelujen kehittämiseen.	
Toimenpide	Osallistaminen toiminnan suunnittelussa yhteisten tapaamisen ja ideoinnin avulla.
Mittarit	Tavoite
Kysely	1

Yhteistyötapaamiset	5
---------------------	---

Henkilöstö	
Tavoite	
Henkilöstöresurssi riittävä	
Toimenpide	Työaika lisätään talousarviovuodelle sekä suunnitelmavuosille
Mittarit	Tavoite
Henkilöstön määrä/työaika-%.	80

Prosessit	
Tavoite	
Paikallinen ja alueellinen yhteistyö on monipuolista ja tarkoituksenmukaista.	
Toimenpide	Osallistuminen eri yhteistyöryhmiin ja -verkostoihin.
Mittarit	Tavoite
Tilastot paikallisista ja alueellisista yhteistyökokouksista.	5

Talous	
Tavoite	
Hyvinvointiin osoitetut panostukset ovat vaikuttavia	
Toimenpide	Hyvinvoinnin määräraha vakiintuu.
Mittarit	Tavoite
Hyvinvoinnin edistämiseen on varattuna riittävä resurssi.	5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Resurssien riittävyys

Henkilöstön sitoutuminen osa-aikaiseen tehtävään

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakulut	-49 839	-38 085	-37 753
Henkilöstökulut	-32 546	-22 245	-26 853
Palkat ja palkkiot	-27 510	-18 497	-22 352
Henkilösivukulut	-5 036	-3 748	-4 501
Palvelujen ostot	-15 367	-10 850	-8 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-714	-2 200	-1 300
Muut toimintakulut	-1 212	-2 790	-900
Toimintakate	-49 839	-38 085	-37 753
Tilikauden tulos	-49 839	-38 085	-37 753
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-49 839	-38 085	-37 753

Esiopetus

ESIOPETUS

Tilivelvollinen varhaiskasvatusjohtaja Virpi Kataja

3216 Esiopetus Kino

3217 Esiopetus Puumala

3218 Esiopetus Järvelä

3220 Esiopetuksen avustajat

3221 Esiopetuksen erityisopettajat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Esiopetus on olennainen osa koulutusjärjestelmää ja nivelvaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Se täydentää varhaiskasvatusta ja luo perustan perusopetukseen siirtymiselle.

Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen oppimisvalmiuksia, tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa niitä valmiuksia, joita perusopetuksen aloittaminen edellyttää. Esiopetuksessa edistetään lapsen kielellistä, sosiaalista, emotionaalista ja motorista kehitystä sekä ajattelun taitoja ja oppimisen edellytyksiä.

Opetus perustuu toiminnallisuuteen ja leikinomaisuuteen, ottaen huomioon lapsen ikä ja kehitystaso. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen, virikkeellinen ja lapsilähtöinen, ja sen tulee tukea lapsen aktiivista osallistumista ja vuorovaikutusta.

Esiopetuksessa painotetaan myönteisen minäkuvan ja itsetunnon vahvistamista sekä sosiaalisten taitojen kehittämistä. Lapselle tarjotaan mahdollisuuksia itsensä ilmaisemiseen, ongelmanratkaisuun ja yhteistyöhön muiden kanssa.

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarjoamalla kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja kehitykseen. Opetuksen järjestämisessä korostuu huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, joka tukee lapsen yksilöllisiä tarpeita ja oppimispolkua. Esiopetuksessa on käytössä sekä ryhmämuotoisia että lapsikohtaisia tukimuotoja, lapsen oppimisen tueksi.

Esiopetus muodostaa osan elinikäistä oppimista tukevasta koulutusjärjestelmästä ja luo perustan lapsen koulupolun sujuvalle jatkumolle.

Esiopetusta toteutetaan Kaustisella varhaiskasvatuksen yhteydessä, jossa toimivat kolme eri esiopetusyksikköä: Järvelä, Kino ja Puumala.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Opettajat, esiopetus/täydentävä	1	1,5	1,5	1,5	1
Lastenhoitajat, esiopetus/täydentävä	3	3,25	1,75	1,5	1
Opettajat, esiopetus	1	1,5	1,5	1,5	1
Lastenhoitajat, esiopetus	3	3,25	1,75	1,5	1
Sosionomi, esiopetus	0	0,5	0,5	0,5	0,5
Sissi, esiopetus	0	0,3	0,25	0,25	0,25
Sissi, esiopetus/täydentävä	0	0,1	0,25	0,25	0,25
Sosionomi, esiopetus/täydentävä	0	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	8	10,9	8	7,5	5,5

Asiakas		
Tavoite		
Esioppilaat siirtyvät perusopetuksen 1.luokalle		
Toimenpide	Esiopetusryhmissä tuotetaan laadukasta ja monipuolista esiopetusta.	
Mittarit		Tavoite
Siirtyneet esioppilaat vähintään 95 % ikäryhmästä.		95
Tavoite		
Esiopetus järjestetään siten, että se tukee perheiden kasvatusvastuuta		
Toimenpide	Perheet ovat tyytyväisiä esiopetuksen toteutukseen. Toiminta perustuu esiopetuksen opetussuunnitelmaan ja oppilaskohtaisten tukitarpeiden huomioimiseen.	
Mittarit		Tavoite
Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos vähintään 3 (1-5)		3
Tavoite		
Erityistä tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen esiopetuksessa..		
Toimenpide	Erityisopettajan tuki lapselle on riittävää.	
Mittarit		Tavoite
Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos vähintään 3 (1–5)		3

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Eri esiopetusyksiköiden tasapainoinen oppilasmäärä.

Oppilaiden tuen tarpeiden huomioiminen.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	28 100	0	0
Tuet ja avustukset	28 100	0	0
Toimintakulut	-389 911	-355 714	-329 016
Henkilöstökulut	-263 212	-262 361	-237 046
Palkat ja palkkiot	-218 618	-218 144	-197 310
Henkilösivukulut	-44 594	-44 217	-39 736
Palvelujen ostot	-54 735	-56 872	-50 005
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 377	-3 140	-3 750
Muut toimintakulut	-68 586	-33 341	-38 215
Toimintakate	-361 811	-355 714	-329 016
Tilikauden tulos	-361 811	-355 714	-329 016
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-361 811	-355 714	-329 016

Varhaiskasvatus

VARHAISKASVATUS

Tilivelvollinen varhaiskasvatusjohtaja Virpi Kataja

3900 Varhaiskasvatuksen hallinto
3915 Varhaiskasvatuksen avustajat
3920 Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
3935 Lasten kotihoidontuki
3940 Perhepäivähoito
3945 Kinon täydentävä varhaiskasvatus
3947 Puumalan päiväkodin täydentävä varhaiskasvatus
3948 Järvelän täydentävä varhaiskasvatus
3950 Pajalan päiväkot

Palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta, jossa korostuu pedagogiikka. Se on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksella on monia tehtäviä: se tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ehkäisee syrjäytymistä, tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään ja opiskeluun ja vahvistaa lasten osallisuutta ja aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lakisääteisten varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen on yksi kunnan ydintehtävistä. Palvelun laatua ohjaavat lait, asetukset ja valtakunnalliset normit, kuten varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joilla varmistetaan yhdenvertaisuus ja kehitetään palvelujen laatua.

Luovuus on osa varhaiskasvatuksen arkea niin leikin, oppimisen kuin yhteisen ideoinnin kautta. Varhaiskasvatus tarjoaa lapsille mahdollisuuksia tutkia, kokeilla ja luoda uutta yhdessä toisten kanssa. Kunnan strateginen tavoite – yhteistyön ja ideakulttuurin vahvistaminen – näkyy varhaiskasvatuksessa tiiviinä yhteistyönä henkilöstön, huoltajien ja eri toimijoiden kesken. Luovalla toimintakulttuurilla rakennetaan ja tuetaan myös lasten ja työntekijöiden hyvinvointia.

Laadukas varhaiskasvatus tarkoittaa tavoitteellista, suunnitelmallista ja systemaattista toimintaa, jota kehitetään palvelumuotoilun periaattein, tavoitteena sujuva arki. Varhaiskasvatuksessa laatu näkyy lasten turvallisina oppimisympäristöinä, pedagogisesti perusteltuina ratkaisuinä sekä koko yhteisön sitoutumisena lasten hyvinvoinnin edistämiseen. Näin varhaiskasvatus tukee kunnan kokonaisvaltaista laadun kehittämisen tavoitetta.

Luonto ja perinteet ovat vahvasti läsnä lasten arjessa. Retket, leikit ja oppimiskokemukset luonnossa tukevat lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kestävä kehityksen ymmärrystä. Varhaiskasvatus yhdistää luontevasti luontoarvot kasvatukseen ja tukee kunnan strategista tavoitetta edistää vastuullisuutta, kestävä kehitystä ja kunnan vetovoimaa ympärivuotisena, luonnonläheisenä kasvuympäristönä.

Varhaiskasvatuspalvelut tukevat lapsen kasvua ja kehitystä sekä vahvistavat koko kunnan elinvoimaisuutta. Luovuus, laatu ja luonnonläheisyys eivät ole vain strategisia painopisteitä – ne ovat konkreettisesti läsnä päiväkodissa ja perhepäivähoidossa.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen sihteeri	0,6	0,4	0,4	0,6	0,6
Erityisopettaja	1	1	1	1	1
Avustajat	4	4	4	5	5
Kuraattori	0	0	0	0	0
Päiväkodin johtaja	1	1	1	1	1
Päiväkodin apulaisjohtaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Varhaiskasvatuksen opettajat	9,4	7	7	7	7
Varhaiskasvatuksen sosionomit	1,4	2	1	2	3
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	20,5	14	14	15	14
Perhepäivähoitajat	7,6	7	7	6	6
Kiertävä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	0	0	0,2	0,2	0,2
Sissi	0	0,3	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	47	38,2	37,4	39,6	39,6

Asiakas

Tavoite

Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään siten, että ne tukevat perheiden kasvatusvastuuta.

Toimenpide Perheet ovat tyytyväisiä varhaiskasvatuksen toteutukseen. Toiminta perustuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, Kaustisen varhaiskasvatussuunnitelmaan, sekä lapsikohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamiseen.

Mittarit

Asiakastytyväisyyskyselyn tulos vähintään 3 (1–5)

Tavoite

5

Tavoite

Erityistä tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen varhaiskasvatuksessa.

Toimenpide Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tuki lapselle on riittävää.

Mittarit

Asiakastytyväisyyskyselyn tulos vähintään 3 (1–5)

Tavoite

3

Henkilöstö

Tavoite

Tiimisopimus

Toimenpide Lapsiryhmän henkilöstö/työtiimi on tehnyt tiimisopimuksen. Sopimukseen on kirjattu vastualueet ja varhaiskasvatus-suunnitelman toteuttamisen pedagogiset käytänteet sekä kehittämistarpeet toimintavuonna.

Mittarit

Toteutuu 100 %

Tavoite

100

Tavoite		
Kehityskeskustelut		
Toimenpide	Esimies on pitänyt kehityskeskustelun toimintavuonna tai työntekijä on voinut osallistua ammatillisesti kehittävään vertaisryhmätapaamiseen / ryhmäkehityskeskusteluun.	
Mittarit		Tavoite
Toteutuu 90 %.		90
Prosessit		
Tavoite		
Varhaiskasvatuksen järjestäminen		
Toimenpide	Varhaiskasvatuksen tarjonta vastaa kysyntää ja toteutetaan lakisääteisessä ajassa (kiireellisesti 2 viikkoa tai < 4 kk).	
Mittarit		Tavoite
Toteutuu 95 %.		95
Tavoite		
Varhaiskasvatussuunnitelma		
Toimenpide	Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma huomioidaan varhaiskasvatuksen ryhmävasussa.	
Mittarit		Tavoite
Toteutuu 100 %.		100
Talous		
Tavoite		
Lasten määrä, täyttöaste		
Toimenpide	Lasten määrä eri toimintamuodoissa keskimäärin vuodessa. Täyttöaste = kuinka paljon hoitopaikkoja on täytettynä.	
Mittarit		Tavoite
Täyttöasteen seuranta, tavoite päiväkodissa vähintään 85 %		85
Täyttöasteen seuranta, perhepäivähoidossa vähintään 85 %		85
Tavoite		
Hoitotuntivarausten määrä, varausten käyttöaste; suhteessa käytettyihin tunteihin.		
Toimenpide	Hoitopäivävarausten määrä ryhmässä vuodessa eri toimintamuodoissa keskimäärin.	
Mittarit		Tavoite
Hoitotuntivarausten seuranta, tavoitteena varausten käyttö suhteessa käytettyihin tunteihin 90%.		90

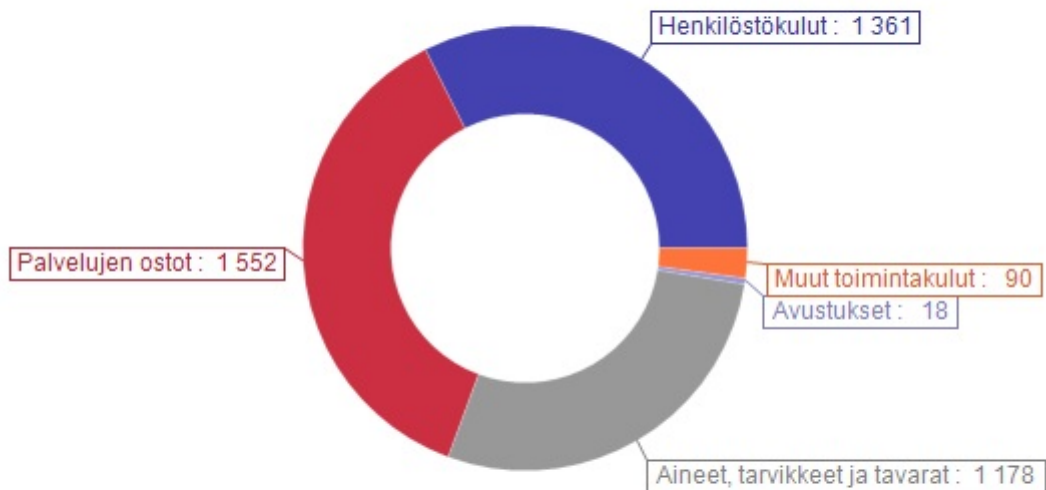
Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

- Työntekijöiden hyvinvointi ja jaksaminen
- Talouden niukkuus ja lapsimäärän tietynlainen ennakoimattomuus

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	177 687	163 676	196 865
Myyntituotot	75 182	79 174	89 437
Maksutuotot	93 838	84 402	107 428
Tuet ja avustukset	6 557	0	0
Muut toimintatuotot	2 110	100	0
Toimintakulut	-2 648 331	-2 607 885	-2 585 408
Henkilöstökulut	-1 758 698	-1 775 233	-1 740 546
Palkat ja palkkiot	-1 419 642	-1 443 021	-1 419 975
Henkilösivukulut	-339 055	-332 212	-320 571
Palvelujen ostot	-336 057	-322 966	-343 213
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 254	-8 520	-12 180
Avustukset	-192 273	-212 000	-180 878
Muut toimintakulut	-352 049	-289 166	-308 591
Toimintakate	-2 470 645	-2 444 209	-2 388 543
Poistot ja arvonalentumiset	-224	-224	-18
Tilikauden tulos	-2 470 869	-2 444 433	-2 388 561
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 470 869	-2 444 433	-2 388 561

4.3 Tekninen tulosalue

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
TEKNINEN TOIMI			
Toimintatuotot	4 856 062	4 693 886	4 666 164
Myyntituotot	1 948 763	1 925 188	1 889 410
Maksutuotot	26 055	178 000	89 100
Tuet ja avustukset	13 810	2 000	2 000
Vuokratuotot	2 826 614	2 578 198	2 676 154
Muut tuotot	40 819	10 500	9 500
Toimintakulut	-4 370 668	-3 902 822	-4 199 153
Henkilöstökulut	-1 211 152	-1 149 810	-1 361 383
Palvelujen ostot	-1 733 034	-1 542 043	-1 551 816
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 280 432	-1 122 471	-1 177 788
Avustukset	-19 054	-18 000	-18 000
Muut toimintakulut	-126 995	-70 498	-90 166
Toimintakate	485 394	791 064	467 011
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 696 982	-1 662 725	-1 627 477
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 211 588	-871 661	-1 160 466

Yhdyskuntasuunnittelu

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi
 4001 Tekninen hallinto
 4002 Kaavoitus
 4003 Projektityö

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tekninen hallinto koordinoi ja johtaa teknisen toimialan tehtäväalueiden toimintaa sekä vastaa toimialan hankintatoimesta, rakennuttamistoiminnoista, kiinteistöistä, kunnallistekniikasta, vesihuollosta sekä valmistelee teknisen lautakunnan päätettäväksi tulevat talousarvio- ja muut hallinto- ja johtosäännöissä määritellyt asiat.

Kehittämistoimenpiteenä on tiiviimpi yhteistyö paikallisten yrittäjien ja yhdistyksien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Teknisen toimen palveluiden laatua seurataan ja palveluita kehitetään kustannustehokkaasti asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Palveluille asetetaan tavoitteet ja niiden toteutumista seurataan. Palvelutoiminta on järjestelmällistä, säännönmukaista, suunnitelmallista ja jossa noudatetaan ennalta määrättyjä kriteerejä. Palvelutuotannossa huomioidaan kestävä kehitys sekä energiatehokkuus ja sen parantaminen.

Kaavoituksen avulla luodaan edellytykset kunnan strategiselle maankäytölle. Laadukkaalla ja kestäväällä kaavoituksella tuetaan palveluiden monipuolisuutta ja kaivostoiminnan tuomaa vihreää siirtymää ja elinvoimaa sekä huolehditaan luonnosta ja ohjataan rakentamista siten, että Kaustinen on viihtyisä asuinkunta.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,3	0,35	0,35	0,35	0,35
Toimistosihteer	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
Työpäällikkö	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	0,85	0,9	0,9	0,9	0,9

Tulos

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Omakotitalotontit (kpl)	42	37	36	35	40
Rivitalotontit (kpl)	0	0	0	0	2
Asuinpientalotontit (kpl)	3	3	3	2	3
Kerrostalo tontit (kpl)	1	1	0	0	0
Liiketontit (kpl)	1	0	0	0	0
Teollisuustontit (kpl)	17	17	16	15	14

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Maanlaajuisten ja globaalien ilmiöiden vaikutukset elinkeino- ja yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavat myös Kaustisen kunnan maankäyttöön. Kaupungistuminen ja arvioitu väestönkehitys aiheuttaa haasteita Kaustisen kunnan kehittymiseen. Suunnan muutos tarvitsee merkittäviä panostuksia yksityiseltä sekä julkiselta sektorilta.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	3 850	1 000	1 000
Myyntituotot	1 663	0	0
Muut toimintatuotot	2 188	1 000	1 000
Toimintakulut	-128 772	-103 708	-156 078
Henkilöstökulut	-60 055	-60 770	-97 766
Palkat ja palkkiot	-48 651	-46 760	-76 330
Henkilösivukulut	-11 403	-14 010	-21 436
Palvelujen ostot	-46 148	-38 000	-40 912
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 574	-600	-2 500
Muut toimintakulut	-17 995	-4 338	-14 900
Toimintakate	-124 921	-102 708	-155 078
Poistot ja arvonalentumiset	-10 215	-9 920	-13 437
Tilikauden tulos	-135 136	-112 628	-168 515
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-135 136	-112 628	-168 515

Jätehuolto

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi
5681 Jätehuolto & hyötykäyttöasema Kruupakka

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kunnallisen jätehuollon tuottaminen. Palvelun tuottamisesta vastaa Ekorosk Oy.

Tulos	

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Poikkeusolosuhteita lukuun ottamatta ei ole merkittäviä riskejä tai epävarmuustekijöitä.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakulut	-932	-1 000	-500
Palvelujen ostot	-552	-500	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-380	-500	-500
Toimintakate	-932	-1 000	-500
Poistot ja arvonalentumiset	-4 939	-4 939	-4 939
Tilikauden tulos	-5 871	-5 939	-5 439
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 871	-5 939	-5 439

Liikenneväylät

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi
 4009 Kaavateiden kunnossapito
 4010 Tievalaistus
 4011 Yksityistiet (avustaminen)
 6004 Hulevesiverkosto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikenneväylien ylläpito, korjaus sekä rakentaminen.

Merkittävimmät kuluerät muodostuvat kaava- ja yksityisteiden talvikunnossapidosta sekä katuvalaistuksen sähkönkulutuksesta ja huoltotoimenpiteistä.

Kaavakatuja ja yksityisteiden talvihoidosta tehdään vuosittain palautekysely, jossa pyydetään palautetta teknisen toimen kunnossapitotoimista.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Työpääallikkö	0,1	0,05	0,05	0,05	0,05
Toimistosihteeri	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Kiinteistönhoitajat	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Vesihuollon työntekijät	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	1,1	0,65	0,65	0,65	0,65

Tulos

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kaavatiet, ylläpitokulut €/asukas	16,23	26	30	30	30
Yksityistiet, ylläpito €/asukas	23,6	24	25	25	25
Tievalaistus, ylläpitokulut €/asukas	12,3	20	20	20	20

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Vuosittaiset kustannukset vaihtelevat talviolosuhteista sekä sähkön hinnasta johtuen. Talvihoitokulut on arvioitu keskimääräisen talven perusteella.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	1 789	0	0
Myyntituotot	424	0	0
Muut toimintatuotot	1 364	0	0
Toimintakulut	-227 485	-273 716	-244 643
Henkilöstökulut	-30 845	-42 206	-47 152
Palkat ja palkkiot	-19 897	-21 680	-21 880
Henkilösivukulut	-10 948	-20 526	-25 272
Palvelujen ostot	-130 812	-180 510	-149 491
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 633	-33 000	-30 000
Avustukset	-19 054	-18 000	-18 000
Muut toimintakulut	-1 143	0	0
Toimintakate	-225 697	-273 716	-244 643
Poistot ja arvonalentumiset	-230 196	-213 192	-229 692
Tilikauden tulos	-455 893	-486 908	-474 335
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-455 893	-486 908	-474 335

Puistot ja yleiset alueet

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi
 4007 Parkkipaikat (lukio-päiväkot, kunnantomisto)
 4012 Urheilu ja ulkoilualueet, leikkikentät
 4013 Maakuntaviesti/Jukola

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tekninen toimi huolehtii ympäristöstä ja korostaa kestävää kehitystä ja vastuullisuutta. Huolehdimme ympäristöstä ja liikuntapaikoista niin, että Kaustinen on viihtyisä asuinkunta.

Puistojen ja yleisten alueiden sekä ulkoilualueiden kunnossapidosta vastaa ulkoalueidenhoitajat.

Puistojen ja yleisten alueiden sekä ulkoilualueiden kesä ja talvikunnossapidosta tehdään vuosittain palautekysely, jossa pyydetään palautetta teknisen toimen kunnossapitotoimista.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,05	0,1	0,1	0,1	0,1
Työpääallikkö	0,15	0,1	0,1	0,1	0,1
Kiinteistönhoitajat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ulkoalueiden hoitajat	1,95	1,95	1,95	1,95	1,95
Vesihuollon työntekijät	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Yhteensä	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	525	1 000	500
Myyntituotot	0	1 000	0
Muut toimintatuotot	525	0	500
Toimintakulut	-102 068	-102 548	-117 945
Henkilöstökulut	-58 718	-76 439	-84 232
Palkat ja palkkiot	-47 544	-60 204	-65 770
Henkilösivukulut	-11 174	-16 235	-18 462
Palvelujen ostot	-22 906	-15 432	-14 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 681	-10 677	-11 277
Muut toimintakulut	-7 763	0	-7 736
Toimintakate	-101 543	-101 548	-117 445
Poistot ja arvonalentumiset	-129 200	-125 315	-151 594
Tilikauden tulos	-230 743	-226 863	-269 039
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-230 743	-226 863	-269 039

Ruokahuolto

Tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi
4020 Keskuskeittiö
4025 Kotiateriat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kouluruokailu on opetussuunnitelman mukaista opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevaa toimintaa. Julkinen ruokapalvelu voi tukea lähialueen ruokatuotantoa, luoda työllisyyttä ja olla keskeinen osa suomalaisten ruokaturvaa ja kestävästä kehityksestä. Kouluruokailuun investoiminen kunnassa on hyvinvoinnin varmistamista ja ennakointia, joka voi tuoda säästöjä myöhemmin.

Hyvä ravitsemus edistää terveyttä, toimintakykyä ja elämänlaatua. Se ehkäisee sairauksia, edistää toipumista sekä vähentää lisäsairauksien vaaraa. Ravitsemushoito on olennainen osa potilaiden hoitoa. Ravitsemushoidossa koko henkilökunta sitoutuu potilaan hyvän ravitsemuksen turvaamiseen. Hoitohenkilöstön ja ruokapalvelun saumaton yhteistyö on yksilöllisen ravitsemushoidon edellytys. Ravitsemushoidon tehostaminen tuo kustannussäästöjä, kun sairauksista toipuminen nopeutuu ja hoitoaika lyhenee. Esimerkiksi ruokapalvelun kustannukset sairaaloissa ovat vain muutama prosentti kokonaiskustannuksista.

Kaustisen kunta tukee ikäihmisten sekä erityisryhmien kotona jaksamista tarjoamalla mahdollisuuden hankkia Kaustisen kunnalta päivittäinen lämmin lounas sekä kylmä päivällinen kotiin kuljetettuna.

Kotiaterian hankkimiseen ovat oikeutettuja seuraavat ryhmät, jotka pysyvästi asuvat Kaustisen kunnan alueella ja ovat kirjoilla Kaustisella sekä asuvat vakituiseen käyttöön hyväksytyssä yksityisasunnossa. Ateriapalvelua ei voi hankkia palvelu- tai laitosasumisen yksikköihin.

- Yli 75-vuotiaat henkilöt
- Soiten kotihoitopalveluiden asiakkaat
- Pysyvästi liikunnallisesti rajoittuneet henkilöt
- Perustellusta syystä sosiaalisin perustein hyväksytyt asiakkaat.

Kotiateriapalvelun hinta määräytyy voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Kouluruokailusta sekä kotiaterioista tehdään palautekysely vuosittain, jossa pyydetään palautetta teknisen toimen ruokahuollon palveluista.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ruoka- ja puhdistuspalvelupääallikkö	1	0	0	0	0
Keittiöpääallikkö	1	0,6	0,6	0,6	0,6
Vastaava kokki	1	1	1	1	1
Kokki	6	7,4	7,4	7,4	7,4
Yhteensä	9	9	9	9	9

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	749 961	722 177	741 779
Myyntituotot	741 213	710 677	731 279
Tuet ja avustukset	1 758	2 000	2 000
Muut toimintatuotot	6 989	9 500	8 500
Toimintakulut	-813 237	-796 366	-833 080
Henkilöstökulut	-331 008	-280 710	-322 080
Palkat ja palkkiot	-275 403	-233 400	-268 088
Henkilösivukulut	-55 605	-47 310	-53 992
Palvelujen ostot	-103 596	-103 400	-126 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-355 962	-389 756	-362 000
Muut toimintakulut	-22 672	-22 500	-22 500
Toimintakate	-63 276	-74 189	-91 301
Poistot ja arvonalentumiset	-29 328	-28 340	-25 800
Tilikauden tulos	-92 604	-102 529	-117 101
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-92 604	-102 529	-117 101

Toimitilapalvelut

TOIMITILAPALVELUT

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi

5611 Kunnanvirasto 5670 Kirjasto, 5670 yhd. 5611 (1.1.2019)

5622 Vanhan Kinon kiinteistö

5680 Vesilaitoksen varasto

5623 Palvelutalo Iltarusko

5682 Paloasema

5625 Toimintakeskus EKE

5683 Kunnan varikko

5627 Toimintakeskus Markkula

5628 Päiväkotikoti Pajala

5632 Järvelän koulu

5728 Omenapuu ent. Pitkä-Jussi

5633 Kirkonkylän ala-aste

5634 Köyhäjoen koulu

5635 Puumalan koulu

Vuokralle annetut liikehuoneistot

5638 Yläaste

5690 Vanha kunnantalo

5650 Musiikkilukio

5691 Keltainen talo: 4H

5661 Urheilutalo

5692 Kanteleverstas

5662 Liik. paikkojen kuulutt. ja varasto

5693 Pajalan palvelukeskus

Palvelusuunnitelman kuvaus

Toimitilapalveluilla tuotetaan toimitilat omalle ja kuntayhtymien palvelutuotannolle. Ulkoistettuja siivouspalveluita ollaan siirtämässä takaisin omaksi työksi. Kiinteistöhoito tehdään omana työnä. Vartiointi on ulkoistettu.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Työpäällikkö	0,55	0,55	0,5	0,5	0,5
Kiinteistöhoitajat	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Ulkoalueiden hoitajat	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Vahtimestari	1	1	0,95	0,95	0,95
Laitoshuoltajat	3	6	9	11	12
Vesihuollon työntekijät	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	8,75	11,75	14,65	16,65	17,65

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	3 039 063	2 699 950	2 795 693
Myyntituotot	349 338	277 752	279 039
Tuet ja avustukset	4 824	0	0
Muut toimintatuotot	2 684 902	2 422 198	2 516 654
Toimintakulut	-2 066 307	-1 643 346	-1 809 769
Henkilöstökulut	-377 723	-341 713	-459 428
Palkat ja palkkiot	-314 843	-284 120	-382 413
Henkilösivukulut	-62 881	-57 593	-77 015
Palvelujen ostot	-912 654	-690 912	-663 987
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-730 006	-575 661	-663 554
Muut toimintakulut	-45 924	-35 060	-22 800
Toimintakate	972 756	1 056 604	985 924
Poistot ja arvonalentumiset	-959 496	-947 976	-953 798
Tilikauden tulos	13 260	108 628	32 126
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	13 260	108 628	32 126

Vuokrauspalvelut

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi

Vuokralle annetut asuinhuoneistot

5711 Musiikkilukion oppilasasunnot
 5712 Kuortintila, Laaksokuja
 5714 Aravatalo Rivilä
 5717 Siskontila, Laaksokuja
 5723 Asunto-osakkeet Reijonportti
 5748 Pajalan rivitalo, Pajalantie 3

Vuokralle annetut alueet

6008 Vuokralle annetut asuntotontit

Palvelusuunnitelman kuvaus

Vuokrauspalveluissa ovat ns. ei omaan palveluntuotantoon liittyvät rakennukset kuten asunnot ja muut liike- ja teollisuustilat. Palvelun tarvitsema henkilöstö on ilmoitettu toimitilapalveluiden kohdassa. Pajalan rivitalo on tarkoitus purkaa, eikä ole enää vuokrattuna asuinkäyttöön.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,1	0,1	0,05	0,05	0,05
Työpääallikkö	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kiinteistönhoitajat	0,45	0,45	0,2	0,2	0,2
Vesihuollon työntekijät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vahtimestari	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Yhteensä	0,8	0,8	0,5	0,5	0,5

Tulos

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Ylläpitokulut €/m ²	3,84	5	7	8	8
Ulkoinen vuokra €/m ²	5,39	5	6	7	7
Kokonaiskulut €/asukas	19,41	20	21	22	22

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Ennalta arvaamattomat vahingot ja korjaukset. Kiinteistöt ovat vanhoja ja tarvitsevat tulevaisuudessa korjausta. Vuokria joudutaan korottamaan vuosittain, jotta tappiollinen toiminta saadaan pysäytettyä.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	139 721	133 000	136 000
Muut toimintatuotot	139 721	133 000	136 000
Toimintakulut	-94 184	-110 339	-142 093
Henkilöstökulut	1 802	-3 247	-3 854
Palkat ja palkkiot	1 510	-2 700	-3 208
Henkilösivukulut	292	-547	-646
Palvelujen ostot	-55 338	-75 015	-103 982
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 494	-25 077	-27 257
Muut toimintakulut	-7 154	-7 000	-7 000
Toimintakate	45 538	22 661	-6 093
Poistot ja arvonalentumiset	-91 579	-91 851	-17 823
Tilikauden tulos	-46 042	-69 190	-23 916
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-46 042	-69 190	-23 916

Vesihuolto

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi vastuhenkilöt vesilaitoksen hoitaja Jani Lindholm ja kunnallistekniikan asentaja, etumies Mika Uusitalo

6001 Vesilaitos
6002 Jätevesihuolto (KVT-Vesihuolto)
6003 Viemäriverkosto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Vesihuoltolaitos tuottaa asiakkailleen käyttövesi- sekä jätevesipalvelut. KVT Vesihuolto Oy toteuttaa jäteveden puhdistuksen.

Vesilaitoksen henkilöstö toteuttaa omana työnä verkoston huolto, korjaus sekä uudisrakentamista. Ko. henkilöstökuluja kohdistetaan vuosittain investointipuolelle hankkeiden toteuman perusteella.

Vesihuollon mittareina käytetään pumpattua vesimäärää ja vuotokerrointa sekä käsiteltyä jätevesimäärää ja vuotokerrointa. Vuotokertoimet kuvaavat osittain verkoston teknistä kuntoa ts. paljonko vettä vuotaa verkostosta. Toisaalta vuotokerroin kertoo myös vesimittareiden epätarkkuudesta sekä niiden teknisestä kunnosta. Jätevesiverkoston vuotokerroin kertoo niin ikään verkoston teknisestä kunnosta, mutta myös siitä, että paljonko viemäriin kuulumattomia vesiä kuten esim. sade- ja salaojavesiä johdatetaan viemäriin.

Puhdasvesikulutuspesteitä on 1.786 ja jätevesikulutuspesteitä on 1.029.

Vesihuollon palveluista tehdään vuosittain palautekysely.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,2	0,15	0,15	0,15	0,15
Toimistosihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Vesilaitoshoitaja	0,7	0,6	0,75	0,75	0,75
Kunnallistekniikan asentaja	0,6	0,5	0,55	0,55	0,55
Kunnallistekniikan asentaja, etumies	0,6	0,5	0,75	0,75	0,75
Työpäällikkö	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Yhteensä	2,55	2,2	2,65	2,65	2,65

Tulos

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Pumpattu talousvesi m³	300 157	300 000	300 000	300 000	300 000
Vuoto %	4,7	7	7	7	7
Käsitelty jätevesi m³	161 964	130 000	130 000	130 000	130 000
Vuoto %	23,6	7	7	7	7
Talousvesimaksu €/m³	1,09	1,27	1,27	1,3	1,3
Jätevesimaksu €/m³	2,7	3,11	3,11	3,3	3,3

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kaustisen kunnan vesilaitoksen toimittama vesi on 100 % pohjavedestä otettua vettä. Osa vedenottamoista sijaitsee alueella, jossa ulkoiset tekijät saattavat vaarantaa pohjaveden laatua. Myös ikääntyvä verkosto aiheuttaa riskejä vedenjakelun varmuuden suhteen. Verkostossa on olemassa korjaustarpeita. Veden kulutus on laskusuunnassa, joka vaikuttaa vesihuollon tuloihin. Turkistarhauksen vähentyminen sekä kunnan väestön vähentyminen vaikuttavat veden kulutukseen sekä laitoksen tuloihin merkittävästi.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	811 929	912 259	835 592
Myyntituotot	792 049	887 259	820 592
Maksutuotot	10 729	25 000	15 000
Tuet ja avustukset	7 228	0	0
Muut toimintatuotot	1 923	0	0
Toimintakulut	-699 487	-660 307	-694 454
Henkilöstökulut	-174 619	-178 043	-199 372
Palkat ja palkkiot	-140 639	-135 043	-149 124
Henkilösivukulut	-33 979	-43 000	-50 248
Palvelujen ostot	-409 832	-396 444	-406 582
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-96 698	-85 300	-79 000
Muut toimintakulut	-18 339	-520	-9 500
Toimintakate	112 442	251 952	141 138
Poistot ja arvonalentumiset	-236 890	-236 052	-225 884
Tilikauden tulos	-124 449	15 900	-84 746
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-124 449	15 900	-84 746

Maa- ja metsätilat

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi
6005 Maa- ja metsätilat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Maa- ja metsätilojen hallinnalla pyritään säilyttämään tilojen arvo sekä tuotto metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tekninen johtaja	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Ulkoalueiden hoitajat	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Luonnonilmiöt kuten myrskyt ja metsäpalot.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	29 671	153 000	83 000
Maksutuotot	0	130 000	60 000
Muut toimintatuotot	29 671	23 000	23 000
Toimintakulut	-24 354	-18 445	-19 517
Henkilöstökulut	-5 192	-8 315	-9 517
Palkat ja palkkiot	-2 869	-3 560	-3 580
Henkilösivukulut	-2 323	-4 755	-5 937
Palvelujen ostot	-18 676	-10 130	-10 000
Muut toimintakulut	-486	0	0
Toimintakate	5 317	134 555	63 483
Tilikauden tulos	5 317	134 555	63 483
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	5 317	134 555	63 483

Muu toiminta

tilivelvollinen tekninen johtaja Ilkka Närhi

Muu liiketoiminta
6009 Muu liiketoiminta
6010 Traktoriyö

Palvelusuunnitelman kuvaus

Julkisten pihojen, ulko- ja urheilualueiden, kaava- sekä yksityisteiden kesä- ja talvikunnossapidon tehtävät. Näiden osalta henkilöstömäärät on esitetty muissa suoritetaulukoissa.

Löytöeläinpalvelu on hankittu ostopalveluna.

Tulos

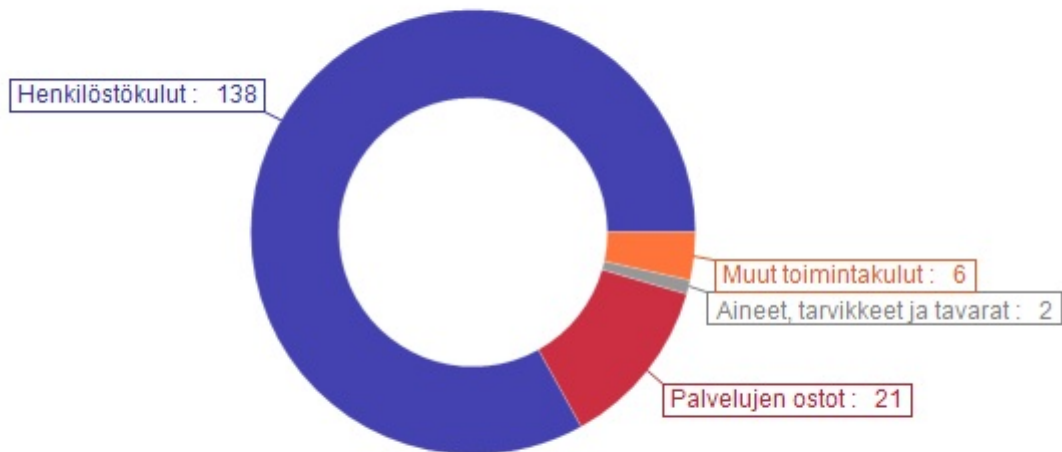
Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Riittävien henkilöstöressurssien ylläpito.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakulut	-10 131	-12 000	-15 000
Palvelujen ostot	-10 131	-12 000	-15 000
Toimintakate	-10 131	-12 000	-15 000
Tilikauden tulos	-10 131	-12 000	-15 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-10 131	-12 000	-15 000

4.4 Ympäristölautakunta

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Ympäristölautakunta			
Toimintatuotot	79 552	71 500	72 600
Myyntituotot	64 076	48 500	58 500
Maksutuotot	15 326	23 000	14 100
Tuet ja avustukset	0	0	0
Vuokratuotot	0	0	0
Muut tuotot	150	0	0
Toimintakulut	-203 711	-181 047	-166 074
Henkilöstökulut	-174 796	-158 367	-137 982
Palvelujen ostot	-22 390	-19 700	-20 662
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 006	-1 900	-1 700
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-5 520	-1 080	-5 730
Toimintakate	-124 158	-109 547	-93 474
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 139	-5 140	-4 510
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-129 297	-114 687	-97 984

Rakennusvalvonta

Rakennustarkastaja Timo Maaranen

Palvelusuunnitelman kuvaus

Rakennusvalvonta edistää, opastaa ja valvoo laadukkaan rakennuskannan ja viihtyisän ympäristön syntymistä ja säilymistä.

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Rakennustarkastaja		0,95	0,95	0,95	0,95
Toimistosihteer		0,2	0,2	0,2	0,2

Tulos

	2020	2021	2022	2023	Arvio 2024	TA 2025
Rivitalohuoneistoja	20	0	0	1	0	0
Kerrostaloahuoneistoja	10	0	0	1	0	0
Paritalohuoneistoja	0	0	0	1	2	2
Omakotitaloja	6	10	4	4	0	3
Muita huoneistoja	10	3	1	0	0	0
Yht. huoneistoja aloitettu	46	13	5	7	2	5

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Resurssien riittävyys, mikäli rakentamisen volyymi kasvaisi huomattavasti.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	33 811	41 000	42 100
Myyntituotot	21 800	21 000	31 000
Maksutuotot	12 011	20 000	11 100
Toimintakulut	-80 009	-81 972	-88 313
Henkilöstökulut	-70 054	-72 132	-75 267
Palkat ja palkkiot	-58 016	-57 880	-60 272
Henkilösivukulut	-12 038	-14 252	-14 995
Palvelujen ostot	-7 380	-9 200	-9 956
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-65	-300	-400
Muut toimintakulut	-2 509	-340	-2 690
Toimintakate	-46 198	-40 972	-46 213
Poistot ja arvonalentumiset	-1 989	-1 990	-1 990
Tilikauden tulos	-48 187	-42 962	-48 203
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-48 187	-42 962	-48 203

Ympäristön huolto

tilivelvollinen ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi

4006

Palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristövalvonta edistää, opastaa ja valvoo viihtyisää ja laadukasta ympäristöä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Suorite	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Ympäristötarkastaja	1	1	1,25	1	1

Tulos

Tulosalueen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Riskit: Ennalta arvaamaton ympäristövahinko, jonka puhdistuskustannuksista vastaa kunta.
Epävarmuustekijät: Pandemiat, jotka vaikuttavat mm. maatalouteen ja turkiselinkeinoon.

Tuloslaskelma (ulk ja sis)	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	45 741	30 500	30 500
Myyntituotot	42 276	27 500	27 500
Maksutuotot	3 315	3 000	3 000
Muut toimintatuotot	150	0	0
Toimintakulut	-123 702	-99 075	-77 761
Henkilöstökulut	-104 742	-86 235	-62 715
Palkat ja palkkiot	-86 885	-69 606	-49 823
Henkilösivukulut	-17 857	-16 629	-12 892
Palvelujen ostot	-15 009	-10 500	-10 706
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-941	-1 600	-1 300
Muut toimintakulut	-3 011	-740	-3 040
Toimintakate	-77 961	-68 575	-47 261
Poistot ja arvonalentumiset	-3 149	-3 150	-2 520
Tilikauden tulos	-81 110	-71 725	-49 781
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-81 110	-71 725	-49 781

5. Liitteet

5.1 Valtuuston myöntämät talousarvioavustukset vuodelle 2026

Yleisavustukset (kustannuspaikka 1104)

Nimi	Anomus	Esitys kj.	Esitys kh	Päätös kv
Artrinki ry	500	500	500	
Arviiti ry	1 400	0	0	
Kansanmusiikki-instituutti	48 000	43 000	43 000	
Kaustisen 4h-yhdistys	27 000	10 000	16 500	
Kaustisen kamarimusiikkiyhdistys	16 000	16 000	16 000	
Kaustisen Kansantaiteenkeskus Oy	40 000	30 000 (*)	20 000	
Kaustisen Näppärit ry	6 000	5 500	6 000	
Kaustisen Pelimanniyhdistys	6 000	5 500	6 000	
Kaustisen seudun raviseura ry	10 000	10 000	10 000	
Keski-Pohjanmaan Korkeakouluyhd./				
kesäyliopisto	5 000	0	0	
Pro Kaustinen ry	45 000	27 500	30 000	
SPR Kaustisen osasto	2 000	2 000	2 000	
Yhteensä	206 900	150 000	150 000	

(* Kunnanjohtajan esitys: lisäksi hallitus jakaa 10 000 harkintansa mukaan hakijoille. Avustukset yhteensä 150 000 €.

